

Štórski ŽELEZAR

15. oktober 1962

Št. 10

Leto II

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE ŠTÓRE

IZVRŠITEV LETNEGA PROIZVODNEGA PLANA ZA
SEPTEMBER — 1962

1. aglomeracija	81,7 %
2. elektroplovž	81,1 %
3. jeklarna	76,7 %
4. valjarna	68,4 %
5. livarna sive litine	80,5 %
6. livarna valjev	47,5 %
7. obdelovalnica valjev	42,7 %
8. šamotna	78,9 %

S u p a j podjetje

75,8 %

ŠTÓRSKI ŽELEZAR, glasilo delovnega kolektiva Železarne Štór — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik: Stane Oevirk — Uredniški odbor: Avgust Borsič, Marjan Kline, Rajko Markovič, Jože Mastnak, Stane Oevirk, Viktor Opaka, Franc Rozman, Ivan Stefančič, inž. Niko Zakonjšek in Drago Završnik — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

Pripravljamo plan za 1963

V teku so dela na planu za l. 1963. Obširne priprave zahtevajo temeljito organizacijo od vodstva podjetja. Da bi si naši bralci lahko vsaj v grobem napravili sliko tega dela, ki v polnem tempu teče že več kot mesec dni, je uredništvo Železarja povprašalo glavne organizatorje, ki so nam v odgovor posredovali naslednji sestavek.

V začetni pazi pripravljalnih del za plan prihodnjega leta mora vodstvo podjetja zbrati podatke o pridobljenih izkušnjah in oceniti situacijo in dati prognoze glede splošnega položaja v gospodarstvu. Ni dovolj, da ocenimo situacijo podjetja, pač pa moramo poznati vsebino družbenih planov in ekonomike v širšem merilu, če si hočemo zagotoviti pravilno udeležbo v gospodarstvu. V sistemu upravljanja, ki ga daje naša družbena ureditev, so dani pogoji za vsestransko proučitev elementov, ki jih mora gospodarska organizacija upoštevati pri sestavljanju plana za naslednje obdobje. O tem nas dovolj jasno prepričujejo zaključki skupščin (od zvezne do občinskih), priporočila in ugotovitve Zveze komunistov in sindikatov, SZDLJ in ne nazadnje pisana zakonodaja o načrtovanju v gospodarstvu.

Kako pa je s pripravo plana v podjetju?

S pričujočim člankom želim v grobem prikazati dela, ki jih opravijo strokovne službe.

Zapisano je, da je glavni direktor tudi glavni organizator proizvodnje. Glavni direktor določi ob spoznanju elementov družbenega plana in smernic gospodarjenja, analizi poslovanja v pretekli dobi in perspektivnih nalog podjetja, ob sodelovanju vodilnih uslužbencev okvirni plan za naslednje obdobje. Te priprave se prične že sredi leta, da lahko dozori analize in razni pomožni plani, na podlagi katerih delavski svet podjetja do konca leta sprejme plan za naslednje leto.

Kaj vse je potrebno za plan?

Z okvirnim planom določeni obseg mora najprej analizirati komercialni sektor, ki sestavi plan prodaje. Ta plan je odraz izkušenj iz preteklega obdobja, bodisi glede sortimenta ali prodajnih cen in drugih pogojev komercialnega značaja. Temeljita tržna analiza v širšem merilu daje osnovo za tak plan. Prav zato imamo v podjetju posebno službo, ki stalno analizira tržišče. Pri tem seveda ne smemo mimo dejstva, da se proizvodnost stalno povečuje, in da se vzporedno s tem povečujejo naloge komercialne službe, kar se izraziteje kaže v zadnjih dveh letih.

Plan prodaje se mora tedaj približati proizvodnim možnostim vključno s povečano storilnostjo, za katero se bijejo direktni proizvajalci.

O tem, kakšne in kolikšne so proizvodne možnosti, daje izračun priprava proizvodnje. Normativni izračuni pokažejo, kolikšne so potrebe po kapacitetah, pri čemer je bistveno, da se kolikor mogoče točno »ujamemo« s prodajnim planom. Sodelovanje obeh strokovnih služb je zaradi tega izredno pomembno ne le pri določanju letnega plana, pač pa skozi vse leto, ko se določajo ope-

rativni, kratkodobni plani. Znano nam je, da neizkoriščene kapacitete »žro same sebe«, zato se del bremen prenese na prodajo. Med obema pa je najti tisto primerno sredino — prognozo, ki bi sorazmerno delila prizadevanja direktnih proizvajalcev in prodaje.

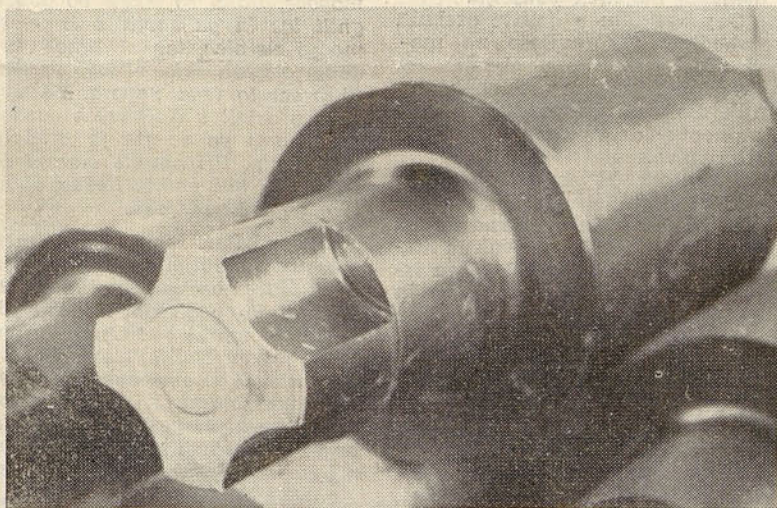
S planom novih investicij, ki ga pripravi uprava osnovnih sredstev, smo dolžni najprej opravičiti z rentabilnostnim računom in nato vskladiti s predhodnim proizvodnim ter prodajnim planom.

Navedeni plani dajo osnovo za preračunavanje normativov glede materiala in kapacitet. Za zagotovitev rednega poslovanja morajo biti pravočasno znane količine osnovnega materiala, po-

stanejo po višji sili (lomi, nesreče in podobno), za katero pa moramo prav tako določiti približno letno kvoto stroškov.

Svojevrsen je plan energetskih potreb, ki se pripravi na okvirni plan proizvodnje. S tem planom se določi proizvodnja energije (od vode, plina, pare, kisika do komprimiranega zraka) in pripravi kalkulativni izračun proizvodnih stroškov, kot element stroškov v kalkulaciji finalnih proizvodov. Tudi ta plan slo- ni na izračunih, ki jih je pripraviti skupno z obrati proizvodnje, zajeti pa mora prav tako materialne potrebe za proizvodnjo energije.

Finančni plan je rezultat vseh planov, s katerim se v dinarjih prikažejo posamezne dejavnosti in končni rezultat — kalkulacija podjetja. Ta plan je možno izdelati šele, ko so obdelani vsi plani, odnosno, ko so pripravljeni vsi normativi dela in materiala. Za-

možnega materiala in potreb, ki jih izkazujejo ostali sektorji (vzdrževanje, energetski). Termin za sklepanje pogodb z dobavitelji so v navadi že septembra, oktobra za dobave v naslednjem letu!

Da bi zagotovili izvrševanje plana, moramo absolvirati še vrsto drugih pripravljalnih del, med katerimi so najvažnejša:

a) vzdrževanje, b) energija, c) finančni plan.

Ločimo investicijsko in redno vzdrževanje. Za vsakega posebej je treba pripraviti plane, ki so skladni z okvirnim planom proizvodnje. Vsi ki delajo pri vzdrževanju — teh pa ni malo, saj predstavljajo s svojimi uslugami kar srednje veliko podjetje — morajo temeljito obdelati svoj delovni program. Izhodišče za plan vzdrževanja so vsekakor potrebe, ki jih ugotovijo obrati. Pri tem je zelo aktualno, da se obrati zavedajo gospodarnosti, ki naj jo negujejo z njihovimi osnovnimi sredstvi. Plan vzdrževanja sicer ne more biti obdelan po nekih vnaprej določenih normativih posameznih del. Zato je princip plana vzdrževanja v tem, da se ugotovijo kvote vzdrževalnih ur po obratih, da se napravi kalkulativni izračun in določi prioriteta del izvzemši tistih, ki na-

radi pravočasnega izračuna so tedaj postavljeni termini tkzv. pomožnih-prehodnih planov važni, ker se sicer celotni mehanizem pripravljajalnih del ustavi. S finančnimi plani po posameznih dejavnostih ugotovimo, ali so si skladni med seboj, ali so normativni realno postavljeni, ali tiči kje neopravičena rezerva in podobno. Tu gre za važno ugotovitev, ali je močno v rabi planiranje z določenimi rezervami. Bodisi, da strokovne službe podcenjujejo važnost normativov ali, zahtevajo preveliko jamstvo od skupnega računa, ne upoštevajo faktorja izboljšane storilnosti in nešteto drugih elementov, ki kajpada vplivajo na izračun čistega dohodka. Poleg realnih normativov je torej glavni nosilec dobrega računa zavest in poštenost v medsebojnih odnosih — enakih obvezah — enakem prizadevanju.

Dobro pripravljani plani ne bodo delali težav organom samoupravljanja, če bodo člani kolektiva ob razpravah proizvodnih in drugačnih nalog vsak zase razumeli svoje delo, ki ga morajo vložiti v predvidene naloge.

Dragi bralci! Namenoma nisem omenil še drugih pripravljajalnih (Nadaljevanje na 2. strani)

Polletna konferenca sindikalne podružnice

Dne 5. oktobra je na polletni konferenci naša sindikalna organizacija dala pregled izvršenega dela. Nakazani so bili tudi problemi, ki stopajo v zadnjem času v ospredje. Med drugim so prisotni obravnavali:

— o gospodarskem položaju podjetja, o činiteljih, ki pozitivno ali negativno vplivajo na realizacijo postavljenega plana. Podarjena je bila važnost iskanja notranjih rezerv.

— o potrebi večje sprostitev materialne osnove ekonomskim enotam v direktno odločanje,

— o izostankih z dela. Analiza teh problemov je dala nepričakovane rezultate tako v pogledu obolenj, kot nezdod. Dejstvo, da je bilo v nekaterih dneh (v prvem polletju) odsotnih z dela preko 200 ljudi (všteti tudi dopusti) da pa je kljub temu proizvodnja v redu tekla, se da skle-

pati, da ali imamo preveč zaposlenih, ali pa plani niso postavljeni realno.

— o investicijskem programu, ki je v teku leta doživel nekatere spremembe,

— vprašanje izdelave plana kadrov mora biti v zvezi s predvideno rekonstrukcijo postavljen v ospredje.

— o vprašanju pravilnega obveščanja kolektiva vseh nastajajočih gospodarskih in političnih problemih znotraj in zunaj podjetja, ki naj bi omejilo marsikatero neosnovano in neumestno kritiko in nezaupanje med kolektivom.

Tokrat smo objavili le majhen izvalek iz bogate diskusije, ki je nakazala delo tako sindikalne organizacije kot celotnega kolektiva. V prihodnji številki našega glasila pa bomo objavili več o tej konferenci.

Nagrajevanje po novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov

Vprašanje razdeljevanja osebnih dohodkov je življenjski interes vsakega proizvajalca. Doslej smo imeli mnogo razprav okrog pravilnika o osebnih dohodkih, sledile so mnogo dopolnitve po organih samoupravljanja in odstopanja od postavljenih osnov. Vse to je opozarjalo, da je potrebno popraviti dosednji sistem in ga vskladiti s potencialnimi možnostmi doseganja dohodka, omogočiti izboljšanje prejemkov najnižje plačanih delovnih mest, vskladiti pravilnik z družbenimi merili in poiskati nova merila in načine razdeljevanja osebnih dohodkov, ki bodo odraz vloženega dela in gospodarnosti v kolektivu.

Kljub vsestranskemu prizadevanju komisije, da poišče nova merila in osnove, da vskladi in upošteva vse tehne in izvedljive pripombe na pravilnik, ki jih je predlagala sindikalna podružnica in uprava podjetja, lahko trdimo, da tudi novi pravilnik ne bo najboljši po kvaliteti niti najbolj zadovoljiv za kolektiv, če ne bo dobrih uspehov gospodarjenja.

Enostavno iz razloga, ker sistem nagrajevanja temelji na sistemu dosedanjega čistega dohodka, ki je zrcalo dobrega in slabega gospodarjenja. Na čisti dohodek pa vplivajo predvsem dobri proizvodni rezultati, znižanje proizvodnih stroškov, dosežene prodajne cene na trgu in pa vpliv vnovčene realizacije (plačila kupcev za prodano blago).

Pogoji za doseganje čistega dohodka so različni in se zelo spreminjajo. Spreminjajo se za posamezne obrate in za celotno podjetje. Ravno tako so zelo različni viri doseganja čistega dohodka. Izvedba dosledne razčlenitve čistega dohodka po posameznih obratih in za celotno podjetje je tehnično silno težko izvedljiva.

Težave so pri določanju pravičnih hkrati najbolj pravičnih meril, ki bodo povedala v števil-

kah, do kakšne stopnje smo najpravičneje merili in delili čisti dohodek in osebne dohodke. Za takšen sistem, ki bi bil tehnično izvedljiv in bi pri svoji doslednosti imel določene uspehe je pogoj, da se v podjetju postavi organizacija proizvodnje, ki bo omogočila, da se spremljajo in zajemajo stroški po mestih in nosilcih, tako razčlenjeni, da je mogoče izveči res vse vplive na gospodarnost in jih s številkami izraziti.

To je povezano z večjim administrativnim aparatom odnosno z večjimi sredstvi v višji mehanizaciji, kar bi omogočilo pravočasne raznovrstne podatke za razdelitev čistega dohodka. Tu pa zopet nastopa vprašanje smotrnosti in gospodarnosti ob sedanjih pogojih organizacijske razvitosti podjetja.

V samem sistemu je ohranjeno načelo nagrajevanja po delu in sicer je podan poudarek na kvalitetno proizvodnjo, dohodek enot in doseženi čisti dohodek podjetja. Poslužili smo se tistih osnov in meril v pravilniku, ki so v praksi na razpolago in zagotavljajo iz praktičnih izkušenj merjenja proizvodnih in finančnih rezultatov dela.

Načelo nagrajevanja po proizvodnji je ohranjeno zaradi tega, ker je proizvodnja ključ za doseganje dohodka, hkrati pa najsigurnejši regulator in merilo uspeha, če je v povezavi z doseženim čistim dohodkom. Pravilnik je zaenkrat še obdržal cenik osebnega dohodka na enote izdelkov.

V perspektivi pa bi morali preiti na plačevanje po ceniku del v tistih obratih, kjer je to mogoče. Cenik bi izrazil v dinarjih plačilo za izvršeno delo po fazah, delovnih operacijah in nalogih del za posameznika oz. skupino. Cenik bi omogočil boljše plačilo za več dela in kvalitetnejše delo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pripravljamo plan za 1963

(Nadaljevanje s 1. strani)
del za sestavo letnega plana proizvodnje, ker bi se izgubljali v podrobnostih. Toda, dovolite mi, da zapišem nekaj naslovov teh podrobnosti, ki pa so sicer zelo aktualne z namenom, da se o njih kako drugače razpišemo.

Za dokončni plan moramo poznati še:

analizo o nabavnih cenah materiala in pomožnega materiala, zlasti v odnosu na plansko ceno s predlogom za nove planske cene, nadalje

plan osvajanja nove proizvodnje (kvalitetni program), plan uvoza in izvoza, plan izobraževanja kadrov, plan nabave zaščitnih sredstev itd.

Vidimo, da so tudi te »drobnarije« izredno važne, preden jih zapišemo v plan za prihodnje leto.

Ena izmed omenjenih priprav, ki pa se mi zdi zelo pomembna, ker bi nastopila kot novost pri našem gospodarskem načrtu, bodo predračuni sektorjev oziroma enot za določene vrste stroškov upravnoprodažne režije. Prvič, je to aktualno zaradi določitve

okvirne norme, ki naj jo imajo sektorji v odnosu na celotni plan, drugič, uvajamo s tem normiranjem neko kontrolo porabe predračunskih sredstev. To pomeni ne le temeljito analiziranje porabljenih sredstev, kar smo do sedaj več ali manj ugotavljali le okvirno za celo podjetje, pač pa prenašamo pravice in odgovornost na enote, sektorje, s čimer konkretiziramo tudi samoupravljanje. Če so proizvodne enote na najboljši poti, da analizirajo tehnološko disciplino, bodo na podlagi predračunov analizirale tudi vse ostale enote določeno zvrst stroškov, proračunsko disciplino. V tej zvezi moram omeniti še akcijski program, ki ga doprinešajo enote oziroma sektorji glede na planske naloge. Dopolnilo k planu so predlogi racionalizacij, izboljšav delovnega procesa itd.

Vidimo, da je izdelava plana izredno zahtevna naloga, da je potrebno sodelovanje nas vseh in upam, da sem vas istočasno opomnil na vaš vsakodnevni plan, na njegovo stoddostno realizacijo, kar daje jamstvo in perspektivo za jutrišnje boljše življenje.

Nagrajevanje po novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov

(Nadaljevanje s 1. strani)

To bo mogoče le takrat, ko bodo študijsko pripravljene vsi ekonomsko tehnični pokazatelji vloženega dela, izdelana merila za merjenje produktivnosti dela, skratka dognane v praksi še objektivnejše osnove delitve po delu. V pravilniku se uvaja cenik za enote izdelkov tudi za vzdrževalne obrate, ter strokovne in administrativne službe.

Znatno ostrejšje pogoje, ki jih uvaja novi gospodarski sistem, predvsem pa konkurenčna borba drugih železarn, integracij, tržišča pri naših odjemalcih zahtevajo, da smo uvedli tudi ostrejšje tehnične pogoje za priznanje kvalitete proizvodnje. Tako se pri elektroplavžu predvidevajo za surovo železo tri kvalitete vrste proizvodnje. Vsako odstopanje od kvalitete se penalizira z določenim odbitkom. Pri je klarni so uvedeni kvalitetni zahtevi za normalne pogoje dela. Vsako odstopanje od kvaliteten zahtev se penalizira z odbitkom. Za druge obrate se penalizira preokračanje rokov naročila. Razdelitev osebnih dohodkov

med posamezne delavce temelji na analitični oceni delovnih mest.

Analitična ocena delovnih mest se je spremenila tistim, ki imajo nižje osebne dohodke, tako da se je dodalo 5 točk tistim, ki imajo delovno mesto ocenjeno od 120 do 200 točk. Analitična ocena se je korigirala tudi za tista delovna mesta, kjer se je izkazalo, da so nastopili bistveno spremenjeni organizacijski ali delovni pogoji, ki so bili do korektur upravičeni in utemeljeni. Že danes moramo misliti na to, da v bližnji prihodnosti pristopimo k ponovni temeljiti analizi in študiju internih razmerij med posameznimi delovnimi mesti, oziroma poklici in kategorijami, tako pri fizičnih kot umskih delavcih, da na podlagi teh priprav izdelamo morda grupacijo delovnih mest in jo ovrednotimo.

Dosedanji način izplačevanja osebnih dohodkov bi se spremenil v tem, da se uvede izplačevanje akontacij in gibljivi del osebnega dohodka. Akontacije bi se izplačevale vsakega 15 v mesecu v vrednosti din 110 neto po točki

Dvajset let velike Roške ofenzive in rojstva prvih slovenskih brigad

Že takoj po ustanovitvi dolenskega zahodnega odreda, ki se je formiral maja 1942, se je prvi bataljon, v katerem sem bil tudi jaz, premestil na nove položaje v Suho Krajino, na osvobojeno ozemlje, z nalogo, da ga brani pred morebitnim vdorom Italijanov in da napade italijanske patrulje in njihove bunkerje na progi Ljubljana—Kočevje. Junija so nas Italijani brezuspešno napadli.

Velika bitka na Muljavi v začetku julija je trajala dva dni. Italijani so bili poraženi. Niso nam mogli do živnega, čeprav so imeli nekaj sto vojakov.

Roška ofenziva se je pričela 15. julija 1942. V njej je sodelovalo okrog sto tisoč italijanskih vojakov, opremljenih s tanki, oklopnimi vozili, topovi in letalstvom. Za nas so se pričeli težki dnevi. Ogromne tankovske kolo-

trov pod vrhom smo spoznali, da je poln Italijanov. Ura je bila ena ponoči, ko smo ugotovili, da smo obkoljeni. Toda Italijani nas zaradi naše previdnosti niso opazili. Poskrili smo se v goščavo mladih smrek in robidovja in čakali. Najbolj smo se bali, da bi nas izdal majhen bosanski konjiček, ki nam je nosil kuhinjo. Konjiček pa je najbrž slutil, da je usoda čete odvisna prav od njega. Bil je popolnoma miren. Čakali smo do 10. ure zjutraj. Kljub veliki izmučenosti in lakoti ni v teh težkih trenutkih nihče počival, ker so se začele italijanske kolone pomikati z Ojstrega vrha. Približno eno uro so hodili mimo nas. Še danes se čudim, da nas niso opazili. Do poldneva smo prišli na zaželeni cilj, ofenzivi za hrbet. Italijanov nismo napadli, ker smo bili preveč utrujeni. Morali smo ponovno formirati naše enote. Naše skupine, ki so se umikale po vsej Dolenjski, so se pričele vračati. Od glavnega štaba NOV smo dobili povelje, da se morajo naše enote preformirati v brigade, ki ne bodo vezane na določen teritorij, da bodo lahko hitreje izvajale operacije. Italijani se še niso vrnili iz ofezive v svoje postojanke, ko so zavihrale štiri nove partizanske zastave, ki so označile našo zmago in rojstvo prvih slovenskih brigad: Toneta Tomšiča, Ljube Šerčerja, Matije Gubca in Ivana Cankarja. To so bile naše prve brigade, ki prav te dni praznujejo 20-letnico svojega rojstva, ki je še posebej pomembna za to, ker so se ustanovile iz enot, o katerih so bili Italijani popolnoma prepričani, da so jih uničili v Roški ofenzivi. Po ljubljanskih in novomeških ulicah so razglaševali o popolnem uničenju partizanskih enot, pri tem pa niso slutili, da komaj rojene brigade že operirajo nad njihovimi postojankami. Prva naloga brigad je bila uničiti vaško stražo. Že v nekaj dneh je bila z manjšimi težavami odpravljena. Brigade so se iz dneva v dan večale. Prihajali so novi prostovoljci. Ni nam manjkalo jurišarjev in bombašev. Sovražnik je dobival vedno težje udarce. Prihajali so novi borci iz Stajerske, Gorenjske in Primorske, kajti okupator jih je s svojim barbarskim početjem in aretacijami nedolžnih ljudi sam prisilil v partizanske vrste. Za belogardiste in Italijane so se pričeli težki dnevi. Njihove po-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Piše: Tugomer Voga

NAPREDEK GOSPODARSTVA

(nadaljevanje)

Tudi pri nas se avtomatizacija industrijske proizvodnje vse bolj in bolj širi. Dobivamo že tudi prve avtomatizirane stroje, ki so delo jugoslovanskih strojnih tovarn. Koliko smo na tem polju že uspeli, je bilo prikazano na letošnjem sejmu. Postavljeni jugoslovanski odbor za elektroniko, avtomatizacijo in jedrsko tehniko je zelo aktiven in je imel dosedaj že vrsto pomembnih posvetovanj o pogojih in možnostih hitrejšega uvajanja avtomatiziranega postopka v naši industrijski proizvodnji.

Znana so posvetovanja o uporabi elektronike v medicini, biologiji, kakor tudi domača proizvodnja elektronskih instrumentov za medicinske potrebe.

V Ljubljani je bila izredno uspešna razstava sredstev za avtomatizacijo.

V industrijskih središčih bo treba še več strokovnih seminarjev in specializiranih posvetovanj o avtomatizaciji.

Takšna dejavnost dokazuje, da se tudi mi lotevamo uvajanja avtomatizacije kar najbolj resno.

Na kraju bom skušal nekatera svoja izvajanja osvetliti s kon-

kretnimi primeri v praksi.

Znano je na primer, da je Zelezarna Store že leta 1955 uporabljala analitično ocenitev delovnih mest pri sestavi tarifnega pravilnika. Uporaba te metode pa je nujno narekovala celo vrsto pripravljalnih del, ki so v znatni meri vplivala na poboljšanje nivoja organizacije dela. V zvezi s tem se je morala izdelati analiza organizacije delovnega procesa, ker je prav ta važna za povečanje produktivnosti. Na osnovi te analize je bilo določeno število delovnih mest oziroma normativov dela, čas potreben za izvršitev proizvodnega plana na podlagi že dosežene in povečane produktivnosti dela. Pri tej analizi se je odkrilo tudi več sličnih oziroma sorodnih opravil na istem delovnem mestu ali pa nepravilen izkoristek delovnega časa, kar je imelo v končni rešitvi za posledici združenje del oziroma določeno ukinitve nezahtovno izkoriščenih delovnih mest. Nasprotno pa je bilo ugotovljeno tudi, da se je večkrat premalo posvečala pozornost težkim pogojem dela tako s stališča nagrajevanja kot varstvene zaščite. Več ali manj se je že takrat uspelo ugotavljati zahteva-

ni normalni učinek na delovnem mestu in ga izraziti z določenimi merili. Razumljivo pa je tudi, da je analiza popisa delovnega mesta dala perspektivo, kako usmerjati strokovno znanje vseh sodelavcev z ozirom na posamezne zahteve na delovnem mestu, da bi s tem kar najbolj povečali učinkovitost dela vseh zaposlenih. Brez oklevanja lahko trdim, da je poleg odprave subjektivnih meril pri nagrajevanju dala dobre osnove za pravilno postavljanje norm in dela po učinku, dober pregled proizvodnega procesa, trdnjšo osnovo za dobro kadrovsko politiko tako v pogledu rednega šolanja potrebnih kadrov, dopolnilnega izobraževanja in možnost napredovanja v samem podjetju.

Dopolnilno izobraževanje je bilo zelo obsežno, saj je vključevalo domala vse deficitarne stroke kot VK ključavničarje, strugarje, zaščito specializacije dela — obdelavo valjev, posluževalce žerjavov, topilce in varilce ter računovodsko-knjigovodsko osebje.

Odločbe o razvrstitvi na delovno mesto so dopolnjene tudi z navodbo potrebnih zaščitnih sredstev, pokazane pa so tudi nekatere nevarnosti na delovnem mestu

z namenom, da se preprečuje obratne nesreče.

Rezultati ocenitve delovnih mest predvsem koristno služijo priučevanju novih delavcev v proizvodnji. Izdelan je uvajalni postopek za sprejem novih delavcev. Osnovna zamisel uvajalnega postopka je, kako čimprej vključiti novega člana kolektiva v tovarniško vzdušje, kako mu pojasniti vse, kar mu je potrebno kar pa sicer ne bi zvedel tako lahko in načrtno od drugih, je pa zanj zelo važno. Ze pri sprejemu je treba dati med ostalim poudarek pravilnim odnosom med ljudmi, zato morajo poskrbeti pri uvajanju na delovno mesto posebne vodilne osebe. Pri sprejemu novih sodelavcev pa mora podjetje pokazati svoje želje in tudi zahteve do novodošlih. Vsakemu je treba dati zadostne informacije o njegovem bodočem delu ne glede na mesto, ki ga bo zasedel oziroma na katerem bo delal. Na podlagi tega je razvidno da je bil oziroma da je treba sprejem novih sodelavcev izvesti načrtno in zato je sestavljena shema postopka pri sprejemanju in uvajanju novih sodelavcev.

Pri analizi delovnih pogojev se je proučevala delovna klima in so

nekateri rešitve s pomočjo boljše ventilacije v livarni, obdelovalnici valjev dale ugodne rezultate, medtem ko se ostala kritična mesta še proučuje, kot na primer v modelni mizarni, valjarni, šamotarni. Prav tako se proučujejo problemi signalizacije nevarnosti zastrupitve s CO, nadalje problem vročine, razsvetljave delovnih mest in podobno.

Na področju varnosti dela pa se skuša z določenim izboljševanjem zaščitnih sredstev zagotoviti večjo varnost poleg varstvene vzgoje. Doseženi rezultati v lanskem letu nazorno prikazujejo pravilnost ukrepov saj smo imeli pri delu do sedaj najnižje število nezgod 165, kar znaša 8,4 ‰ na leto in na stalež. S tem smo dosegli najnižjo stopnjo obratnih nezgod v črni metalurgiji.

Razumljivo je, da so se pri tem odkrile gotove organizacijske pomanjkljivosti, katere se je skušalo postopoma odpraviti, predvsem pa je bila za podjetje važna ugotovitev, da je potrebno problem organizacije dela stalno proučevati in se je v ta namen pristopilo k formiranju organizacijskega oddelka, priprave dela, ana-

Skladi gospodarske organizacije

(nadaljevanje)

Kot smo že omenili pri poslovnem skladu, izloči gospodarska organizacija iz čistega dohodka sredstva za osebne dohodke z vsemi prispevki, potem pa razporedi preostali del čistega dohodka v sklade. Poleg izločanja v poslovni sklad, se po sklepu delavskega sveta razporedijo razpoložljiva (ostvarjena) sredstva čistega dohodka tudi v ostala dva sklada: sklad skupne porabe in rezervni sklad.

Sredstva skupne porabe se uporabljajo predvsem za kritje potreb družbenega standarda. Ta sredstva omogočajo delovnemu kolektivu prijetnejši počitek, zabavo, kulturno razvedrilo, šolanje in podobno. Namenjena so za splošne in skupne potrebe (ne za proizvodnjo), zato se tudi imenujejo sredstva skupne porabe.

Zakon o sredstvih gospodarskih organizacij predpisuje, da se sredstva za skupne porabe uporabljajo v naslednje namene:

1. Za investiranje v stanovanjske hiše, otroške zavode, gospo-

darske servise in druge objekte družbenega standarda, samostojno ali skupaj z drugimi gospodarskimi in družbenimi organizacijami;

2. za investicijsko vzdrževanje sredstev skupne porabe, za njihovo zavarovanje in druge stroške, ki nastajajo v zvezi z njimi;

3. za štipendije in strokovno izobrazbo;

4. za zadovoljitev kulturnih potreb delavcev in za njihovo razvedrilo;

5. za druge namene, ki so v skladu s potrebami gospodarske organizacije in njenega delovnega kolektiva.

Sredstva skupne porabe pa se ne smejo rabiti za povečanje osebnih dohodkov delavcev.

Uporabo sredstev skupne porabe urejajo pravila gospodarske organizacije in sklepi delavskega sveta. S pravili si lahko določijo v okviru sredstev skupne porabe sredstva za posebne namene. O uporabi sredstev skupne porabe v določene namene in do določene višine lahko odloča tudi upravni odbor ali direktor gospodarske organizacije.

Na podlagi pozitivnega rezultata je delavski svet ob zaključnem računu za leto 1961 razporedil sredstva v sklad skupne porabe, skupno s sredstvi iz neobveznega rezervnega sklada. Od tako formiranih sredstev je bilo potrebno obračunati prispevek družbenim investicijskim skladom in del, ki ga je izločiti po obstoječih predpisih. Ta odstotek znaša približno 27 %.

Preostala sredstva so razdeljena takole: kot lastna udeležba za izgradnjo stanovanj 54 %, za objekte prostovoljne delovne akcije 9 %, sofinansiranje šolstva v občini Celje 10 %, za dograditev telovadnice 2,2 %, razne dotacije društvom in organizacijam 2,6 %, za komunalno ureditev na Lipi 2 %, anuitete 2 %, adaptacija zdravstvenega doma v Storah 0,4 %, nabava opreme 0,7 %, regresi 0,5 %, štipendije 0,9 %, posojila za individualno gradnjo stanovanj 2 %.

Preostalih 13,7 % je delavski svet določil za udeležbo pri izgradnji stanovanj v Sentjurju, za izobrazbo kadrov, za nadaljnje sofinansiranje šolstva v občini Celje, za novoletno jelko in podobno.

V skladu z odločbo o potrditvi zaključnega računa za leto 1961 je bila izvršena korektura čistega dohodka. Upravni odbor je 24. septembra predlagal delavskemu

svetu, naj se iz te korekture ugotovljeni čisti dohodek v celoti razporedi v sklad skupne porabe (povečanja za ca. 5 %). O uporabi teh sredstev bo odločal delavski svet naše gospodarske organizacije.

Rezervni sklad mora gospodarska organizacija obvezno formirati pred ostalimi skladi v višini 2 % povprečnih porabljenih obratnih sredstev v zadnjih treh letih.

Sredstva tega sklada uporablja gospodarska organizacija: za kritje poslovnih izgub, izplačevanja osebnih dohodkov in za vlaganje v poslovni sklad in sklad skupne porabe.

Če gospodarska organizacija med letom ne doseže tolikšnega čistega dohodka, da bi mogla izplačati delavcem osebne dohodke, lahko uporabi za izplačilo sredstva rezervnega sklada. V takšen namen uporabljena sredstva, ki so se natekla iz obveznih vplačil, mora gospodarska organizacija vrniti v rezervni sklad, če doseže do konca leta zadosten čisti dohodek.

Brez omejitve se lahko uporabljajo za osebne dohodke in za vlaganje v ostala dva sklada samo sredstva neobveznega rezervnega sklada, če je gospodarska organizacija vložila v rezervni sklad več sredstev, kot jih mora vložiti po predpisih zakona.

O uporabi sredstev rezervnega sklada (obveznega in neobveznega) odloča delavski svet gospodarske organizacije.

Po posebnih predpisih Zveznega izvršnega sveta se sredstva rezervnega sklada lahko uporabljajo v druge namene, kot na primer v določenih panogah (trgovini), za znižanje cen proizvodov in storitev (nekurantnih zalog), kritje razlike pri predčasno izločenih osnovnih sredstvih in podobno.

Posebno v letu 1961 je naša gospodarska organizacija večkrat uporabila sredstva rezervnega sklada za izplačilo osebnih dohodkov, ker ob dnevi izplačila ni bilo razpoložljivih likvidnih sredstev na žiro računu našega podjetja pri Narodni banki v Celju. Vsa izposojena sredstva so kasneje vrnjena v rezervni sklad.

Sredstva za rezervni sklad se tudi obračunavajo samo pri ugotovitvi in razdelitvi dohodka po zaključnem računu, tako med letom ni posebnega dotoka ali kakšnih večjih sprememb.

Ob zaključnem računu za 1961 leto je ugotovljeno po povprečju

zadnjih treh let, da je naše podjetje formiralo obvezni rezervni sklad v predpisani višini s presežkom ca. 2 %, to pa so že sredstva neobveznega rezervnega sklada.

Ker v letošnjem letu koristimo od 1. I. povečan kredit za obratna sredstva bo vsekakor povprečje večje, in bo treba po zaključnem računu povečati obvezni rezervni sklad.

O formiranju neobveznega rezervnega sklada odloča delavski svet, če pa so po zaključnem računu razpoložljiva sredstva iz čistega dohodka, je vsekakor priporočljivo formiranje takšnega sklada. Sredstva iz neobveznega rezervnega sklada se lahko po potrebi in sklepu delavskega sveta vedno prenesejo v ostala dva sklada.

Miroslav Bele

ZANIMIVOSTI

NOVE OBLIKE PLOČEVINASTIH DIMNIKOV

Dve ameriški firmi (Moran Furnace in Sheet Metal Co) sta v podjetju U. S. Steel Corp. izvedli novo obliko pločevinastih dimnikov, s katero dosežeta enakomeren vlek ne glede na spremembo zračnih tokov v odvisnosti od zračnega pritiska. Ustje kamina je pokrito s cilindričnim klobukom. Plašč cilindra je luknjičast ter omogoča odvajanje dimnih plinov. S takšno obliko dimnikov so dosegli manjšo porabo goriva pri kurjenju peči, boljšo regulacijo kurjenja in boljši toplotni učinek.

PREPREČEVANJE OKSIDACIJE

Pri toplotni obdelavi specialnih jekel predstavlja škaja veliki problem. Angleška firma F. W. Berks CO. Ltd. je v sodelovanju s firmo Rolls Royce Ltd. razvila zaščitno sredstvo »Berkatekt«, ki preprečuje oksidacijo in tvorbo škaže. S tem odpade prepotrebno, zamudno in težko odstranjevanje škaže ali uporaba posebne zaščitne atmosfere pri žarjenju teh jekel.

VPIHAVANJE PREMOGA V VISOKE PEČI

V ameriškem podjetju National Steel Corp. so z uspehom opravili celo vrsto poizkusov na plavžih z vpihavanjem premoga v talnik plavža. S tem so občutno zmanjšali dodatek koksa v vsipu. Omenjena tehnična novost pa ima tudi ekonomski pomen, ker se s tem načinom nadomesti mnogo dražji koks s cenejšim premogom.

Na osnovi sklepa UO smo sklenili redno delovno razmerje s tov. Sotler Stanetom z dnem 1. oktobra 1962. Ker bo v tem podjetju vodil delo splošnega sektorja, ga predstavljamo našemu kolektivu, zaradi skupnega sodelovanja. Tov. Sotler je bil že, posredno, v našem podjetju kot sodelavec na MIS-u in organizacijski sekretar tovarniškega komiteja ZK v Železarni.

Dosedaj je bil podpredsednik okrajnega odbora SZDL Celje.

Tov. Sotlerju želimo ob nastopu nove dolžnosti veliko uspeha.

Popravek

V zadnji številki »Železarja«, na drugi strani, pod naslovom »Pričele so se razprave...«, je bila v tretjem odstavku nehoti izpuščena beseda: del prispevka. Tako se navedeni odstavek pravilno glasi:

1. Za neposredno sodelovanje organizaciji v zdravstvenem zavarovanju odstopajo komunalne skupnosti organizacijam del prispevka za zdravstveno zavarovanje.

V isti številki na šesti strani, pod naslovom »Daljši dopust«, je izpuščeno, da delavcu, ki ima od 5 do 15 let delovne dobe, pripada najmanj 18 delovnih dni dopusta.

IN VLOGA DELAVSKIH SVETOV

litskega oddelka, v načrtu pa je tudi ustanovitev oddelka za probleme avtomatizacije. Organizacijskemu oddelku je določeno, da se ukvarja s problemi racionalizacije dela, z analizo obstoječega proizvodnega procesa ter da izpopolni dosedanje in ustvarja nove ustrezne metode organizacije dela. Mislim, da je zgrešeno naziranje, da je moč povečati storilnost dela le z naložitvijo velikih investicijskih vlaganj v tovarniške zgradbe in strojni park. Proizvodnost je lahko povečana z izpopolnjevanjem in izboljšanjem tehnologije dela, z izboljšanjem organizacije dela in varnosti pri delu, predvsem pa s proučevanjem kadrov na delovnih mestih, z delitvijo dela, kar je vse mnogo cenejše in je uspeh čestokrat večji.

Na področju specializacije proizvodnje je podjetje prav tako napravilo napredek v tem, da se na primer v livarski panogi ožje specializira proizvodnja valjev za potrebe celotne naše industrije, pri odlikih pa se z novo osvojenimi kvaliteta predvsem skuša osvojiti zahtevnejše odlikte za potrebe strojegradnje in motorne industrije z ozirom na možnost omejitve asortimana na račun večjih

serij. Znani so primeri v praksi, da se je povečala proizvodnja za več kot 60 %, kar se je izvedla specializacija in ker je bilo sodelovanje dobro organizirano, sama proizvodnja po m² pa se je dvignila od 20 na 40 %. V tej proizvodnji pa se misli še bolj razširiti možnost sedanje kooperacije predvsem v obdelavi odlitkov s Kovinskim podjetjem v Žalcu in Agroservisom.

Organizacija centralne vzdrževalne službe in specializirani vzdrževalni skupini kot na primer šarmoterji za tople remonte metalurških peči, skupina za vzdrževanje žerjavov, tehnic, tirnih naprav, energetskih instalacij ter dobra evidenca in zaloga rezervnih delov v znatni meri vplivata na dober izkoristek obratovalnega fonda.

Navedeni ukrepi so pripomogli k izboljšanju nivoja organizacije in povečanju ekonomskega učinka, vendar pa je potrebno poudariti, da doseženo stanje še ni zadovoljivo in da je potrebno organizacijski nivo utrjevati obenem pa s stalnim proučevanjem organizacijskih oblik odkrivati še boljše načine dela.

Mislim, da ne bo odveč, če spregovorim še nekaj o racionalizaciji. Če namreč izhajamo iz dejstva, da je vsak tehnološki proces podvržen izpopolnjevanju in da je možnost stopnje učinka strojev in naprav še povečati, potem je jasno, da je hvaležno področje dela na problemih racionalizacije za slehernega člana kolektiva.

Prihranek na surovinah, materialu in energiji, skrajšanje časa obdelave, racionalno posluževanje strojev in naprav, zmanjšanje odpadka in izprečka, možnosti nadaljnje predelave stranskih produktov in podobno so najbolj znane oblike, v katerih se odraža akcija vseh članov kolektiva na izpopolnjevanju poslovanja podjetja. Normalno smo dosedaj opravečevali slab napredek na polju racionalizacije s stališčem, da racionalizacija ni možnost ostvariti kar tako, da je potrebno pri tem premagati številne ovire in zapreke in da je navsezadnje vse skupaj odvisno »od sreče«. Takšna stališča so vsekakor napačna, ker se moramo zavedati, da se ideje porajajo na osnovi poznavanja posebnosti in naletimo na težave in na ovire v izvrševanju proizvodnih nalog. Človek je nam-

reč v bistvu bitje, ki se hoče tem oviram in težavam izogniti in na tej osnovi je tudi vsa metodika odkrivanja novega, boljšega ter cenejšega načina dela.

Analize dosedanjega dela racionalizatorjev so namreč to tudi potrdile. Znani so primeri iz tuje prakse, da se vse ideje in predlogi zabeležijo, pa četudi se zdijo neuporabni, na podlagi zbranih predlogov in idej se izbere najboljše rešitev. Predlagatelji so za svojo prizadevnost in aktivnost na polju racionalizacije nagrajeni ne glede na to, če se je njihov predlog realiziral.

Novi zakonski predpisi s tega področja, pravilna stimulacija in nakazovanje racionalizatorskih tem kolektivu in v bodoče še večji pritisk tržišča za cenojšo proizvodnjo predstavljajo nove vzvode za poživitev te dejavnosti.

V svojem izlaganju sem želel predvsem osvetliti pozitivne rezultate na dosedanjem prizadevanju in vloženi naporih za izboljšanje organizacije in specializacije dela, hkrati pa pokazati na probleme, ki v predstojajoči dobi čakajo rešitve, s čemer bi še bolj utrdili pospešeno rast našega gospodarstva.

Dosedanje delo v zvezi z rekonstrukcijami in izgradnjo v industriji, razvoju specializacije in kooperacije v podjetju so v znatni meri zasluga delavskega samoupravljanja. Ti organi so v razdobju do leta 1960 pokazali svojo veliko moč v uveljavljanju sistema samoupravljanja v podjetju. Nadaljnji razvoj organizacije dela v podjetju posebno pa uvedba ekonomskih enot, sistem nagrajevanja po učinku, bodo dali nov doprinos k izpopolnitvi delavskega samoupravljanja. Večja in objektivnejša materialna zainteresiranost vzbuja interes, da se celoten kolektiv bori za čim popolnejšo in sodobnejšo obliko organizacije dela in produktivnost.

Na podlagi teh dejstev lahko smelo računamo, da bo naslednje desetletje razdobje intenzivnega reševanja in urejanja organizacije dela v podjetjih, pri čemer bo sta produktivnost in gospodarnost rastla hitreje kakor investicijsko vlaganje, zakar je dosednji razvoj našega gospodarstva postavil strokovno in materialno podlago.

V Štorah je zgrajen spo

Leta 1959 je bilo za ZK in narode Jugoslavije jubilejno leto v katerem smo praznovali 40-letnico ustanovitve KPJ in SKOJ. »Naša naloga je, da počastimo veliko obletnico tako, da bo ostalo v trajnem spominu poznejšim rodovom«, je bilo rečeno v slavnostnem govoru tedanjega sekretarja TK ZKS železarne Štore tov. Ignaca Korošca.

Pod tem geslom je TK ZKS železarne organiziral v zgodovini

Štor največjo in najpomembnejšo prostovoljno delovno akcijo v Štorah z namenom, da bi v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ rešili akutne komunalne in športne probleme v Štorah.

Odras neurejenih komunalnih in drugih problemov je v tem, da v industrijskem središču ni bilo urejene kanalizacije, pomanjkanje pitne vode, nemogoče je bilo misliti na gojitev najrazličnejših športnih panog, v delavskem naselju niso bile urejene poti in ceste tako, da ob slabem vremenu ni bilo mogoče priti na železniško postajo, da človek ne bi bil do kolena oškropljen z blatom, poseben družbeni problem je bila vzgoja in zaposlitev doraščajoče mladine, ker je bila prepuščena ulici, športna in druga društva pa niso imela materialnih pogojev, da bi v prostem času zaposlila to mladino.

Program delovne akcije je obsegal:

1. Zgraditi sodobna športna igrišča.
2. Ureditv delavskega naselja in mu dati tak zunanji videz, kakršnega mora imeti industrijsko središče.
3. Zgraditi vodovod za pitno vodo, za potrebe naselja in tovarne.
4. Zgraditi strelišče za malokalibrsko puško.
5. Zgraditi tristezno kegljišče

servis s pralnico, likalnico in kopalnico, odcep planinske ceste na dom na Svetini. V programu je v letu 1959 in 1960 bila še vključena gradnja doma ZB na Svetini.

Program delovne akcije se je kasneje razširil še z gradnjo doma ljudske tehnike na Lipi, dograditvijo telovadnice in elektrifikacije v Pečovju in zgraditvijo drugih komunalnih objektov in naprav.

Izvršitev tako obsežnega programa prostovoljne delovne akcije, je prav gotovo terjalo od članov kolektiva velik fizični napor in velika denarna sredstva, od vodstva delovne akcije pa mnogo energije, prostega časa, vztrajnega dela in zelo veliko požrtvovalnosti. Na to je računal TK ZKS, saj je sestavil odbor za delovno akcijo iz takšnih ljudi, od katerih je pričakoval, da ne bodo zatajili, temveč bodo neglede na trajnost naloge tudi izpolnili. Da se TK ZK ni zmotil, se vidi po tem, da se vodstvo delovne akcije ni bistveno menjalo niti potem, ko je delovna akcija prišla v pristojnost krajevne skupnosti, saj so isti ljudje ostali na vseh vodilnih mestih delovne akcije.

Naj mi bo dovoljeno seznaniti vse člane kolektiva z ljudmi, ki so dali največji delež k uspehu delovne akcije, z ljudmi, ki so 4 leta žrtvovali večino svojega prostega časa, da bi delovno akcijo

OPRAVLJENE URE PROSTOVOLJNEGA DELA

	1959	1960	1961	1962	Skupno
Štadion	25.404	23.930	2.806	7.002	59.142
Strelišče	6.200	160	180	473	7.013
Lipa	10.848	3.923	2.325	1.572	18.668
Vodovod	21.276	4.601	1.731		27.608
Spodnje Štore		8.956	655	358	9.969
DOM LT		7.631	1.403	432	9.466
Pečovje			1.085	35	1.120
DOM ZB	251	3.129	650	650	4.680
V obratih ZS	21.501	5.510	28.244		55.255
Vrtički na Lipi		390			390
Kompole			523		523
Teharje			31		31
Svetina	3.298				3.298
RAB	608				608
Svetina — cesta	4.392				4.392
Ostalo			519		519
Skupaj:	93.778	58.230	40.152	10.522	202.682

uspešno zaključili. To so:

Korošec Ignac, siva livarna, predsednik odbora

Trnovšek Ivan, OTK, podpredsednik odbora

Zelič Franc, MIŠ, vodja delovišča štadion

Rukavina Dane, samotna, vodja delovišča kegljišče

Arzenšek Bogomir, komerciala, evidentičar

Ing. Lavrič Rudolf, tehnična uprava, tehnični svetovalec.

Zelo velik prispevek pri vodenju in organiziranju prostovoljne delovne akcije so dali še ing. Stare Milko, ing. Jelerčič Rado, ing. Tratnik Zoran, Mahne Dane,

Gornik Franc, Krumpak Štefan, Seliga Karl, Štefančič Pavel, ing. Tomaž Gostič Vera, Černetič Drago, Mackovšek Anton, Svetek Andrej, Klinar Anton, Krajnc Srečko ter vsi obratovodje, predsedniki in tajniki sindikalne ter mladinske organizacije, TK ZK, uprava podjetja, organi upravljanja, sindikalna podružnica, TK LMS, krajevna skupnost in večina delovodij. Da je bila delovna akcija uspešno zaključena ima največjo zaslugo celoten delovni kolektiv in prebivalstvo Štor, skratka, uspešno zaključena delovna akcija je uspeh in ponos vseh zaposlenih v našem kolektivu.

GRADILI SMO STADION

Takoj po osvoboditvi leta 1945 smo tudi mladinci v Štorah želeli imeti svoje fizikulturno društvo. Zato ni trajalo dolgo in že smo si ga ustanovili. Nismo se mnogo spraševali o pogojih, imeli smo

smo si nad njim priborili lastninsko pravico, smo zavihali rokave ter pričeli z delom. Železar na nam je pomagala s tem, da je tja usmerjala odvoz odpadnega materiala. Vsi športniki, pa tudi

štva za telesno vzgojo »Partizan«, pa čeprav še vedno ni bilo materialnih pogojev za to. Kako pravi ukrep je bila ustanovitev »Partizana« v takratni situaciji, potrjuje dejstvo, da smo v zelo kratkem času po osvoboditvi usposobili zasilno telovadnico. Svet za telesno kulturo ObLO Celje nam je ob ustanovitvi dodelil 300.000 din za vzdrževanje oziroma za ureditev zasilnih igrišč. Za telesno vzgojo predvsem šolske mladine smo poleg telovadnice nujno potrebovali vsaj primerno ploskev za razne igre in vaje. Zato smo se funkcionarji športnih društev »Kovinar« in »Partizan« odločili, da dobljenih sredstev ne bomo vložili v staro igrišče ali kakšne nove provizorije, temveč da pričnemo s planiranjem nasipnega terena na Lipi.

Najeli smo skupino delavcev, ki je v pozni jeseni 1958 izravnila precejšnjo ploskev. Izgled lepo poravnane nasipa nas je tako navdušil, da smo iskali vse mogoče vire za nadaljevanje dela. Zavedali smo se, da ni mogoče računati na kakšno večjo finančno pomoč pa najsibo s strani ObLO ali železarne. Ostala nam je le prostovoljna delovna akcija.

Najprej smo z našimi željami seznanili odgovorne funkcionarje Tovarniškega komiteja ZK. Dosegli smo več kot smo si upali pričakovati. Tovarniški komitej ZK ni samo podprl naše težnje, temveč je prevzel vso pobudo v svoje roke ter izvršil politično, propagandno in materialno pripravo akcije, ki se je preko gradnje štadiona razširila še na vsa ostala neresena komunalna vprašanja. Proslavljanje 40-letnice ustanovitve KP Jugoslavije leta 1959 je bilo v Štorah v znamenju velike masovne prostovoljne delovne akcije, v kateri so sodelovali vsi člani kolektiva in prebivalci Štor.

Rezultati te akcije so bili presenetljivi na vseh deloviščih. Najbolj veseli pa smo lahko bili športniki, saj smo ob proslavi zaključka delovne akcije in 40-letnice ZKJ razpolagali že z novim igriščem za nogomet. Da ne bi ostali na pol poti, je v naslednjih letih prevzela v svoje roke pobudo in organizacijo akcije Stanovaljska skupnost.

Skupno je bilo opravljenih 59.142 ur prostovoljnega dela in

vloženih 9.360.147 din. Vrednost zgrajenih igrišč lahko danes cenimo na 25 milijonov dinarjev. Vzoredno z gradnjo igrišč je potekala tudi gradnja kegljišča in telovadnice, katerih rojstvo je bilo različno, vendar prav tako ne navadno in pestro.

Danes lahko vsi, ki smo prispevali k izgradnji teh objektov, ugotovimo, da smo postavljeni cilj ne samo dosegli, temveč daleč presegle. Članom kolektiva, prebivalcem Štor, predvsem pa našim otrokom smo ustvarili idealne pogoje za njihovo telesno vzgojo in rekreacijo.

Napačno pa bi bilo, če bi sedaj, ko imamo objekte, mislili, da smo povsem zaključili naše delo.

V obdobju poglobljanja družbene upravljanja na vseh področjih družbene dejavnosti moramo tudi na področju telesne vzgoje kreniti z mrtve točke.

Predvsem pri nas v Štorah, kjer je ravno zrelost političnega vodstva pripomogla k ustvaritvi idealnih pogojev za telesno vzgojo, je to vodstvo dolžno tudi v pogledu poglobljanja in porajanja naših naprednih načel upravljanja v tej panogi imeti vodilno iniciativo. Že danes namreč lahko ugotavljamo, da društvo za telesno vzgojo, ki ga vodi peščica ama-

terskih delavcev, financirano iz priložnostnih subvencij občinskega sklada za telesno vzgojo in kolektiva železarne, ne more biti porok za upravljanje objektov v skupni vrednosti preko 100 milijonov din, po načelih dobrega gospodarjenja.

Konkreten predlog za perspektivno rešitev tega problema je predlog o ustanovitvi športnorekreacijskega centra kot finančno samostojnega zavoda z ustanoviteljstvom ObLO in železarne. Dejavnost take ustanove bi zajemala vso telesno vzgojno dejavnost na našem območju. Vršila bi usluge pouka telesne vzgoje šolam, bila bi ustanova za organizacijo in strokovno izvedbo izvenšolske telesne vzgoje in športa ter rekreacije, upravljala pa bi z vsemi objekti, ki služijo telesni vzgoji in rekreaciji.

Realizacija te zamisli pa tudi kakršnega koli drugega predloga za rešitev problema upravljanja in organizacije telesne vzgoje torej ne more biti samo stvar športnikov in njih funkcionarjev. Problem ima širše družbeno obeležje. Zato bo prav, da se zanj zavzamejo vsi javni delavci Štor, saj bomo šele s tem uspešno zaključili veliko delovno akcijo.

Franc Zelič

Tako je izgledalo na stadionu, ko so bila dela šele pri polovici

ploskev približno 35 × 40 m pri starem rudniku, bolj podobno kolovozu kot nogometnemu igrišču. Priskrbeli smo si žogo in nekaj stare opreme ter začeli igrati nogomet. Imeli pa smo tudi vrsto gibčnih mladincev, brez katerih si je bilo težko zamisliti program takratnih »mitingov«. Nastopali so s pestrim telovadnim programom. Trenirali so kjerkoli na travnikih, kasneje pa na odru dvorane — sedanje modelne mizarne.

Z investicijsko izgradnjo železarne je v Štore prihajalo vedno več novih ljudi. Vzoredno z dviganjem stardanda je zato postajalo vedno bolj pereče vprašanje osnovnih pogojev za telesno kulturo.

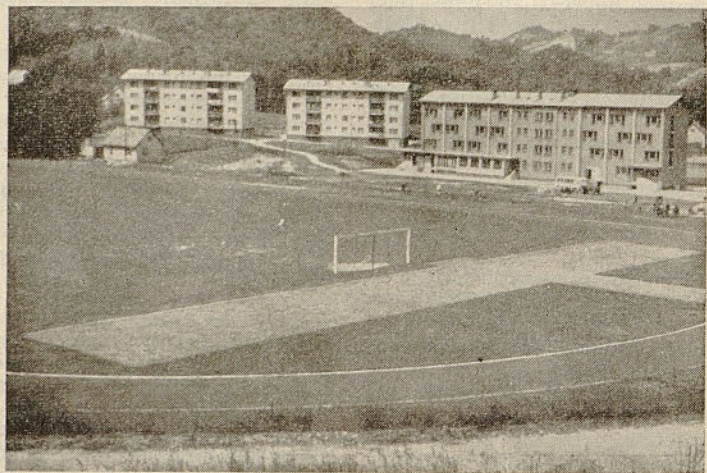
Takrat je na Lipi, kjer je danes nov stadion, še zevala globel, porasla z grmovjem in drevjem. Pozimi smo se po njenih bregovih sankali in smučali. Če pa bi si kdo upal trditi, da bo tam čez petnajst let stal moderen stadion, bi ga gotovo imeli za prismuknjenega.

Edini prostor, ki je takrat v Štorah prišel v poštev, je bil močvirnat travnik v Kurji vasi, kjer je sedaj staro igrišče. Takoj ko

starejši simpatizerji so se izkazali kot požrtvovalni udarniki. Žal je bilo na tem mestu, stisnjenem med železnico in cesto, premalo prostora za več kot nogometno igrišče, zato tudi to ni mogla biti trajna rešitev.

Investicijska izgradnja železarne, predvsem pa regulacija Bojanskega potoka in izkopu temeljev za elektroplavž, od koder je bilo treba odstraniti 10 tisoče kubikov materiala, je terjala gradnjo ozkotirne proge na Lipi, kjer so v omenjeno globel odvažali material. S tem pa se je pričela porajati med športniki kakor tudi pri urbanistih ideja o gradnji štadiona na nasipu, kadar bo pač gotov.

Število mladine, ki si je želela športnega udejstvovanja, je medtem zaradi velike stanovanjske izgradnje in večanja števila delavcev v železarni od prejšnjih 300 do sedanjih 2000, narastlo tako, da je pomanjkanje pogojev za široko masovno telesno vzgojo vse bolj preraščalo v pereč družbenopolitični problem Štor. V letu 1957 je problem dosegel svoj vrhunec, tako da so posredovali višji telesno vzgojni in celo politični forumi, ki so vztrajali na ustanovitvi dru-

Stadion tik pred tem, ko je sprejel v goste športnike iz ostalih jugoslovanskih železarn na II. metalurških igrah

menik veliki obletnici

Rekli smo, da je opravljeno veliko delo, pa pogledajmo kaj je bilo napravljenega v 4 leta trajajoči prostovoljni delovni akciji.

Zgrajeno je moderno igrišče z vsemi pomožnimi igrišči, zgrajeno je novo tristezno kegljišče, nova telovadnica, vodovod za pitno vodo, strelišče za malokalibrsko puško, servis za potrebe zaposlenih žena in samcev s pralnico, šivalnico in krpalnico, odcep ceste k domu na Svetini, elektrifikacija ceste h koloniji v Pečovju, avtobusna postaja, otroško igrišče na Lipi in spodnjih Štorah, zajetje hudournika v novo kanalizacijo pri stadionu, urejena je okolica stanovanjskih hiš na Lipi, v spodnjih Štorah in Pečovju, pravtako so urejene vse poti v teh naseljih, v kratkem bo dograjen še zadnji objekt delovne akcije: Dom ljudske tehnike na Lipi, ter ureditev najrazličnejših kanalizacij, saditev okrasnega drevja in grmičevje. Vsi navedeni objekti in naprave razen doma ljudske tehnike so izročeni v uporabo in že koristno služijo svojemu namenu. Otvoritev vsakega objekta je bila navezana kot spomin na važen dogodek. Vs izgrajeni objekti pa so lep spomin na 40-letnico KPJ, katero smo slavili na pričetku delovne akcije.

Važnost in potrebo po teh objektih potrjuje že dejstvo, da so za gradnjo imeli velik interes in zanimanje vsi politični in oblastni ter športni organi občine Celje, prav tako tudi organi okrajnega ljudskega odbora Celje in nekateri politični in športni organi republike. Zato ni naključje, da so ob priliki predaje posameznih objektov v uporabo, bile pripravljene manjše ali večje slovesnosti, katerih so se poleg prebivalstva in članov kolektiva udeležili še ljudski poslanec za naše področje tov. Mitja Ribičič, predsednik sveta za gospodarstvo LRS tov. Tone Bole, sekretar okrajnega komiteja ZKS Celje tov. Franc Simončič, predsednik občinskega ljudskega odbora, sekretar občinskega komiteja Cveto Pelko, ter drugi predstavniki kulturnega, športnega in političnega življenja občine in okraja. Vsi navzoči predstavniki so dali priznanje delovnemu kolektivu, političnim, športnim in drugim organizacijam v Štorah za veliko delo, katerega se je lotil delovni kolektiv pod vodstvom TK ZKS železarne Štore in krajevne skupnosti Štore.

Pri graditvi naštetih objektov in naprav so kot že rečeno sodelovali vsi člani kolektiva in prebivalci Štor. Opravili so skupno

202.682 ur prostovoljnega dela.

Pri delovni akciji so nam še pomagali pripadniki JLA iz garnizona Celje in to na izkopu jarka za vodovod Žeraviš—Štore in pri izkopu kanalizacij za hudournik pri stadionu na Lipi. Pripadniki JLA so sodelovali v delovni akciji avgusta 1959. leta, ker takrat zaradi vročine v obratih, dopustov in boleznih odbor za delovno akcijo ni imel na razpolago zadostnega števila prostovoljnih delovnih sile. Obrnili smo se za pomoč na vodstvo garnizona Celje. Pripadniki garnizije so v okviru naše delovne akcije opravili 6000 ur prostovoljnega dela.

Prav tako so pri gradnji igrišča sodelovali še mladinci celjske gimnazije, katere je pa organiziral občinski komite LMS Celje.

Iz tabele je razvidno, da so vsi obrati vsa 4 leta aktivno sodelovali v prostovoljni delovni akciji. Le člani SZDL imajo opravljenih razmeroma majhno število prostovoljnih delovnih ur, to pa zaradi tega, ker so bile pod SZDL registrirane prostovoljne delovne ure samo tistih prebivalcev, ki niso zaposleni v železarni t. j., da so to v glavnem delovne ure žena naših delavcev in uslužbencev, in pa zato, ker se tisti prebivalci v Štorah, ki so zaposleni v drugih

VLOŽENA SREDSTVA

1. Stadion	9.360.147
2. Kegljišče	15.020.999
3. Dom LT	6.190.844
4. Vodovod	142.608
5. Dom ZB	690.083
6. Naselje Lipa	7.573.243
7. Naselje spodnje Štore	1.774.830
8. Naselje Pečovje	75.115
9. Servis	317.021
10. Prevozi zemlje	1.125.690
11. Proslave	1.148.085
12. Strelišče	612.724
Skupno: din	44.031.389

podjetjih in ustanovah niso čutili dolžne sodelovati v prostovoljni delovni akciji, prav tako tega ni čutila večina štorskih obrtnikov, gostilničarjev, trgovcev in mesarjev.

Poleg vrednosti gornjega števila prostovoljnih delovnih ur, je bilo investirano iz skladov podjetja 44.031.389 din.

Od tega je še neplačanih računov za 2.761.784 din.

Vrednost zgrajenih objektov še ni ocenjena, vendar ni pretirano če rečemo, da so vsi objekti zgrajeni v okviru delovne akcije vredni preko 100 milijonov dinarjev.

Iz vseh navedenih podatkov in ocenitev je razvidno, kako veliko, potrebno, koristno, drago in zahtevno delo je opravljeno. To bodo prav gotovo priznali tudi oni člani kolektiva, ki niso sodelovali v prostovoljni delovni akciji in tisti redki člani kolektiva, ki so delovno akcijo podcenjevali, ji povzročali težave in jo gledali z nezaupanjem, pri tem pa bodo prav gotovo spoznali, da je imela prav velika večina kolektiva, ko je sprejela program delovne akcije prav tako imajo nov dokaz za ljudski izrek: »v slogi je moč«.

Ignac Korošec

Ureditev naselja na Lipi

Naselje Lipa se je pričelo graditi leta 1947 in se je postopoma zgradilo več stanovanjskih stavb,

in podobno. Celo naselje je bilo prepreženo z vrtilci, ograjami, divjim grmovjem, kar je v celoti

mu da kulturni izgled.

Leta 1959 se je pričela prva akcija za ureditev naselja, ki se je nadaljevala vsa naslednja leta. V tem času se je uredilo naslednje:

Poti in ceste: Od table na Lipi do Metalurške šole se je tlakoval klanec z drobnimi kockami. Od tu naprej se je asfaltiralo celo cestišče skozi naselje do vseh blokov. Poleg tega se je zgradila nova cesta, ki razbremenjuje cesto mimo Metalurške šole. To je tudi edina cesta, ki ima robove utrjene z robniki. Pri urejevanju cest — asfaltiranju — je bilo potrebno posekati ogle na ovinkih, zgraditi oporne zidove, kot npr. pri hiši št. 78 in št. 77 in odkopati odvišno zemljo.

Nadalje so bili urejeni dostopi do hiš in nekaj stez z tlakovanimi ploščami ali asfaltom. Četvorčki, ki še nimajo asfaltiranih dostopov pa imajo lepo posuto pot. Popolnoma obnovljena je peš pot, ki veže tovarno in naselje. Pot je sedaj ograjena z železno ograjo, ima odvodnike za vodo in je na strmini podprta s piloti, en del poti pa je iz stopnic z železno ograjo. Celo cestišče je posuto z belim peskom.

Stare stavbe so bile predmet posebne obravnave predvsem zaradi tega, ker so se lastniki zoperstavljali in je bilo potrebno iskati rešitve v novogradnjah in prizidkih. Tako so bili porušeni vsi kurniki in hlevi za prašice in zajce na celi Lipi. Dalje je porušjen Jagrov hlev in senik, ki sta

oba močno kvarila izgled okolice, ravno tako je porušena drvarnica pri hiši št. 65 in hlev pred samskim domom. Porušena je tudi stara hiša pred domom učencev in pločevinasta uta za metalurško šolo. Hiše z ostalim zunanjim izgledom so na našo prizadevnost bile obnovljene, tako npr.: hiša Knafelc, hiša Jager, hiša Robuza in nizke stavbe ob stadionu.

Zemljišča so splanirana in vsa posejana s travo, skoraj povsod so nasajene rože in oljčno grmičevje. Slaba drevesa so odstranili in na njihovo mesto so zasajena nova, ki že dajejo lep videz v naselju, npr. vrbe žalujke, topoli itd. Pri Metalurški šoli in na Jagrovem hribu je bila gola ilovnata zemlja. Obložili smo jo s črno zemljo in rušami.

Otroška igrišča so bila zgrajena

na več krajih in ne služijo povsod svojemu namenu. Najboljše in najlepše je otroško igrišče pri hiši št. 78 ter je tudi opremljeno z vrtiljakom, gugalnicami in drugimi primernimi napravami. Potrebno je opremiti s kanalizacijo še dva peskovnika. Trenutno imajo naši otroci dve večji igrišči in tri peskovnike, vendar to še ni dovolj.

Vrednost obstoječih objektov je neocenjena, vendar lahko sklepamo, da je še enkrat toliko kot so bila vložena finančna sredstva, kar je rezultat prostovoljnega dela in prispevkov celotnega kolektiva. Mnogi objekti ne bi bili nikoli zgrajeni ali urejeni, če ne bi bilo prostovoljne delovne akcije. Skupno je bilo vloženo 18.668 prostovoljnih delovnih ur.

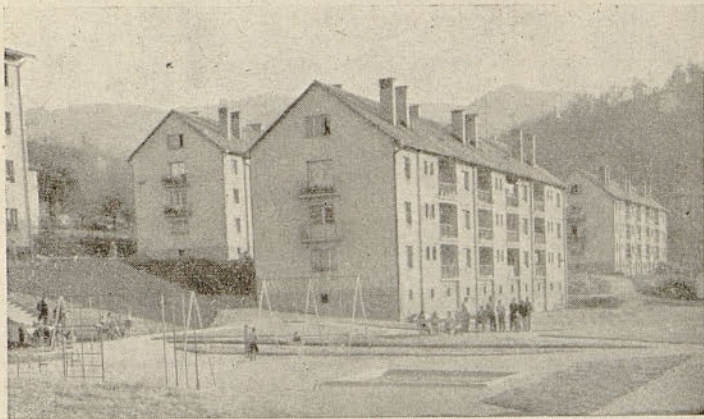
Franc Gornik
inž. Rado Jelerčič

Začetna dela v naselju na Lipi

Samski dom in neobhodno potrebne ceste. Pri gradnji se ni upošteval izgled naselja in je bilo naselje in okolica zanemarjena. Do stanovanjskih stavb so manjkale primerne poti, kanalizacija je bila pomanjkljiva, ceste in poti pa polne blata in prahu. Med novimi hišami so bile še stare zanemarjene stavbe, hlevi, drvarnice

kazilo sliko naselja. Na posameznih mestih so zrastle cele skupine malih ut in hlevov, kjer so stanovavci redili male živali. Od tu se je širil neznosen smrad po bližnji okolici in se dvigali roji muh. O kakšni higieni ni bilo niti govora. Vse te neurejene razmere v naselju so rodile splošno željo prebivalcev, da se naselje uredi in

Tudi na naše najmlajše nismo pozabili. Zanje je urejeno prijazno otroško igrišče

ČLANI VODSTVA DELOVNE AKCIJE

Korošec Ignac

Zelič Franc

Ing. Lavrič Rudolf

Rukavina Dane

Trnovšek Ivan

V Štorah je zgrajen spo

STRELIŠČE

Ureditev naselja v spodnjih Štorah

V program delovne akcije, ki je zajemal ureditev naselja v Štorah in ostalih komunalnih naprav, je bila vključena tudi ureditev starega naselja, to je Štoré desni breg. Na prostorih med železniško progo in stanovanjskimi bloki so bili vrtovi in njive. Z izgradnjo kulturnega in gasilskega doma je bil del vrtov uničen, ostali vrtički pa niso nudili primerne izgleda. Zato smo sprejeli sklep, da se tudi v spodnjih Štorah uredi primeren park z okrasnim grmičevjem in drevesi, z otroškimi igriščem, živo mejo ob cesti in s klopami.

Prebivalstvo in člani kolektiva so v veliki večini pokazali dobro voljo. Glavno delo na tem objektu je bilo planiranje terena med železniško progo in cesto proti osnovni šoli, dovoz materiala s terena pri nekdanji stolarni, zasaditev žive meje, dreves in grmičevja. Opravljenih je bilo 9.969 prostovoljnih delovnih ur, tako, da v začetku ni bilo stroškov.

V času štiriletne delovne akcije smo porabili 1.774.830 din. Posebnih težav z organizacijo prostovoljnega dela ni bilo. Le nestalno vreme nam je letos kdaj pa kdaj ponagajalo, spočetka smo celo pričakovali, da del do postavljenega roka ne bo mogoče zaključiti.

Asfaltiranje avtobusnega postajališča nam je vsa leta povzročalo mnogo skrbi, ker ni bilo finančnih sredstev in ker je bil prav ta pre-

del najnujnejši za ureditev. V tem letu pa smo uspeli najti potrebna finančna sredstva in smo postajališče dokončno uredili.

Omenimo naj še tiste tovariše, ki so k tej akciji največ prispevali in se ji tudi prvi odzvali, da naredijo obvezo. Sodelovali so tako dolgo, da je bilo delo v celoti opravljeno, se pravi, da celo obvezo večkrat prekoračili. To so bili Krumpak Stefan, Balaskovič Jakob, Rozman Miha, Križnik Ignac, Vidmajer Jože, Radič Ludvik, Kocjančič Jože in Šeliga Karel.

Stefan Krumpak

Tudi učenci Metalurške industrijske šole so pridno sodelovali.

KEGLJIŠČE

Pri športnem društvu »Kovinar« je bila leta 1950 ustanovljena kegljaška sekcija. Ker v Štorah ni bilo kegljišča, so njeni člani trenirali in tekmovali na cejskih kegljiščih. Kljub težkim pogojem so sodelovali na vseh okrajnih in sindikalnih prvenstvih. Zaradi teh

premo, je bilo treba urediti še okolico in zgraditi cesto od starega internata do gradbišča. Tako smo v prvi etapi planirali gradbeni teren, izkopali temelje in jih betonirali ter zgradili cesto. V drugi etapi smo betonirali temelje celotne stavbe in kletne ploš-

bilo navzočih pri otvoritvi ne bomo pozabili svečanega trenutka, ko je tehnični direktor železarne prerezal vrstico in s tem simbolično odprl vrata v enega najlepših kegljišč v celjskem okraju.

Rukavina Dane

Pralnica in kopalnica

Vse žene v Štorah, predvsem pa zaposlene in matere majhnih otrok, so si v Štorah še davno želele pralnico in kopalnico. Davna želja se jim je uresničila, ko je Društvo žena za svojo iniciativno naletelo pri Odboru za delovno akcijo pri Železarni Štore na razumevanje in dobilo cca 300.000 dinarjev dotacije. V starih prostorih pralnice v Samskem domu na Lipi smo v l. 1959 uredili servis tako, da smo pregradili pralnico in s tem pridobili prostor za kopalnico. Popravili smo obstoječo sušilnico in zaprli hodnik tako, da je nastal popolnoma samostojen družbeni objekt. V delo smo vložili mnogo osebne truda. Dotacija 300.000 dinarjev je zadoščala za nabavo šivalnega stroja, dveh delovnih miz za likanje, likalnik, likalno desko, gradbeni, električni in instalaterski material.

Za delo ni bila plačana niti ena ura, vse so bile opravljene na prostovoljni bazi. Zidarji so napravili ca. 50 udarniških ur, električarji 80 in instalaterji 30, torej skupno, če vodenja del ne prištejemo, cca 160 ur. Vgrajenih je bilo cca 750 opek, porabljenega 1 m³ peska, 0,300 m³ apna. Vgradili smo vso novo napeljavo, tako da je servis dobil svoj lastni števec za merjenje porabe električne energije.

Pralni stroj je za denar, ki ga je dolgovala štorski stanovanjski skupnosti celjska stanovanjska skupnost odstopila. Stroj je bil nov, za 6—10 kg perila za enkrat. Objekt, zgrajen v letu 1959 še danes obratuje. Dodatno v njem v naslednjih letih ni bilo ničesar urejenega, razen v letu 1960 centrifuga za ožemanje perila.

Štorske žene so razbremenjene, delovni dan je zanje za marsikatero uro krajši.

Ing. Tomaž Gostič Vera

- provizorična lopa za vojaško puško
- zračno zunanje strelišče
- malokalibrska zidana lopa
- malokalibrski rov za osem mest
- strelski poligon

Sto in sto ur so člani v razdobju od leta 1948—1959 vložili za delo v strelski organizaciji. Zgrajeno je bilo s prostovoljnimi delom mnogo strelskih objektov, za kar je bilo opravljenih preko 7000 ur. Uspehe društva ne bi navajali, ne smemo pa mimo tega, da smo vzgojili kader mladih strelcev, mladincev, pionirjev in članov, ki pa niso samo dobri strelci, temveč tudi dobri in zavredni državljani naše družbe.

V strelsko organizacijo se je prijavljalo vedno več mladine in pionirjev, vsled tega je tudi nastala potreba za izgradnjo novega strelskega objekta za malokalibrsko puško. Izmero terena je izvršil najstarejši član tov. Hajnšek Erih, načrte pa smo napravili sami na podlagi ogleda in izkušenj z drugih strelšč. V maju mesecu 1959 smo pričeli z zemeljskimi deli, planiranjem poligona z buldožerjem in izkopom strelskega rova. Delo je bilo zelo oteženo zaradi slabega ilovnatnega terena in pronicanja talne vode. S požrtvovalnostjo članov strelske družine in drugih članov delovnega kolektiva smo premagali začetne težave in v doglednem času izravnali teren in izkop rova. Obenem smo pričeli tudi z izgradnjo strelske lope. Preko 300 m³ zemlje je bilo prekopane z izkopom rova in planiranjem poligona.

Vsa dela razen zidarjev, mizarjev in električarjev so bila izvršena s prostovoljnim delom. Za ostala dela je bilo vloženih 6200 prostovoljnih ur in denarna sred-

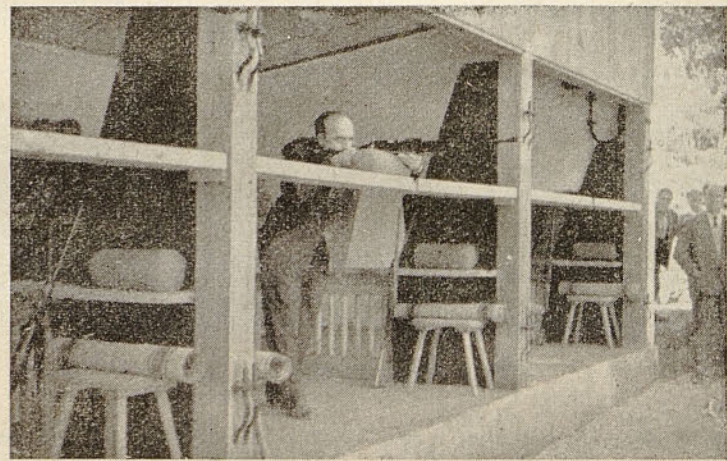
tu 1960 vloženih 180 prostovoljnih delovnih ur, v letu 1961 pa 160. Te ure so člani strelske družine opravili večinoma izven svojih obvez, katere so imeli na drugih deloviščih.

V letošnjem letu to je v letu 1962 se je pokazala potreba za izgradnjo lope za vojaško puško, ker je bila prejšnja lopa dotrajana. Člani so pokazali polno razumevanja in se odzvali v polnem številu za izgradnjo strelske lope. Izvoljen je bil gradbeni odbor; predsednik Lužar Stefan, člana odbora pa Mlakar Franc in Bobek Ludvik. Z vestnim delom gradbenega odbora in ostalih članov strelske družine so dela pri gradnji strelske lope hitro potekala. Za izgradnjo te lope je bilo vloženih 473 prostovoljnih delovnih ur. Strelska lopa je vredna cca 250.000 din.

Poleg vloženega dela je strelska družina plačala iz lastnih sredstev za izgradnjo še 90.000 dinarjev.

Od ustanovitve strelske družine pa do danes je družina s svojimi člani in ostalimi člani kolektiva prispevala za izgradnjo strelskih objektov 12.013 prostovoljnih delovnih ur. Ako računamo, da so člani strelske družine delali tudi na drugih objektih, to je: vodovod, stadion, kegljišče itd. ugotavljamo, da so delo na strelšču opravljali izven svojih obvez delovne akcije. Preko 300 prostovoljnih delovnih ur so nekateri člani opravili samo v letu 1959.

Kmalu po dograditvi malokalibrskega streljšča si je ogledal streljšče predsednik strelske Zveze Jugoslavije general-polk. Voja Todorović, ki se je pohvalno izrazil k solidni in lepi izgradnji tega strelskega objekta, podal je priznanje strelski družini in celotnemu kolektivu.

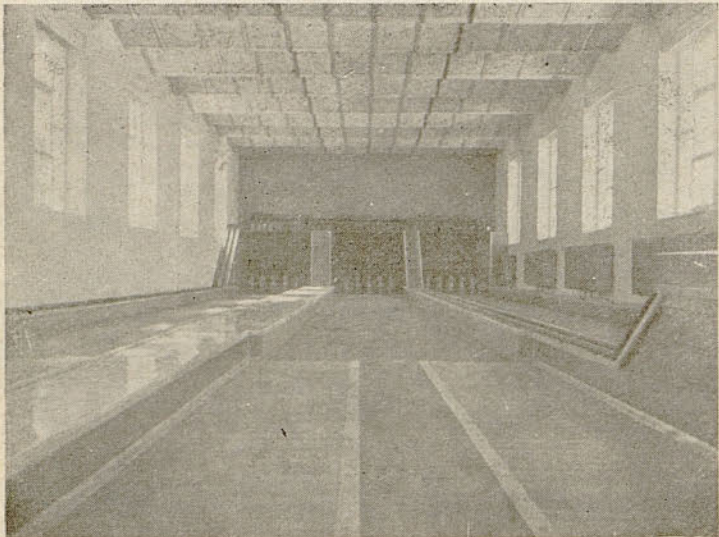
Novo streljšče za malokalibrsko puško je otvoril naš poslanec tov. Mitja Ribičič

stva v znesku 625.000 din. Proračunska vrednost objekta pa znaša preko 2 milij. dinarjev. Denarna sredstva 650.000 din so bila dana na razpolago iz skupnega fonda za udarniško delo v letu 1959. S skrajno štednjo na materialu in plačilu kvalificirane delovne sile na objektu nam je celo uspelo prihraniti na objektu znesek 25.000 din. Vodja delovišča je bil Stefančič Pavel, ki je skrbel za nabavo potrebnega materiala, organiziral potrebno delovno silo med člani strelske družine in med ostalimi člani delovnega kolektiva. Najbolj se je izkazal pri delovni akciji na strelšču obrat obdelovalnica valjev, ki je izvršil skoro vsa zemeljska dela in izkop strelskega rova.

Streljšče je bilo dograjeno do 30. oktobra 1959, slavnostna otvoritev pa je bila 3. oktobra 1959 ob zaključku delovne akcije. Slavnostni otvoritvi je prisostvoval tovariš Mitja Ribičič, ki je objekt izročil svojemu namenu. Naslednja leta 1960 in 1961 so bila potrebna manjša popravila, kanalizacije in ureditev terena zaradi usedlin zemlje. Tako je bilo v le-

Ta objekt ne služi samo strelski družini prebivalcem Štor, temveč tudi strelcem iz cele Slovenije pa tudi drugih republik. Na strelšču so se izvršila razna strelska tekmovanja, dvoboj Hrvaška—Slovenija in tekmovanje mest Varšava — Celje. Tudi gostje iz Varšave so se pohvalno izrazili o solidnosti gradnje objekta. S solidnim in dobrim vzdrževanjem bo lahko ta objekt dolgo služil svojemu namenu.

Pavel Stefančič
Franc Mlakar

Pogled na steze našega novega kegljišča.

težkih pogojev se sekcija ni mogla razvijati in širiti. Zato so njeni člani pričeli že takrat misliti na gradnjo lastnega kegljišča v Štorah. Kljub prizadevnosti nekaterih članov pa spočetka ni bilo norih rezultatov, ker ni bilo dovolj denarnih sredstev, niti primernega prostora, kjer naj bi bilo kegljišče. Šele s pričetkom velike prostovoljne delovne akcije so se pokazale določene možnosti. Ker nudi kegljaški šport široke možnosti udejstvovanja, in je postajal pomen rekreacije vse bolj jasen, je bila upravičenost tega objekta z vsakim dnem bolj utemeljena. Tako je bilo sklenjeno, da se gradnja kegljišča vključi v program prostovoljne delovne akcije v Štorah.

Do septembra 1959 so bili načrti že izdelani, hkrati pa so se pričela tudi že prva dela s pripravo zemljišča. Predvideno je bilo, da se kegljišče zgradi v treh etapah. Poleg stavbe s celotno notranjo o-

če, zgradili kegljaški prostor. V tretji etapi pa smo dogradili kletni prostor, pozidali celotno stavbo za kegljišče, postavili strešno konstrukcijo in jo pokrili.

Za vsa ta dela smo porabili 5148 ur prostovoljnega dela in približno 300.000 dinarjev za plačano delovno silo. Med gradnjo smo se morali boriti z raznimi težavami: z vremenskimi neviščnostmi, pomanjkanjem nekaterih vrst gradbenega materiala, predvsem cementa. Med drugim smo morali dvakrat tlakovati cesto, ker se je dvigovala v mehkih ilovnatih tleh.

V celoti smo izkopali, prevozili in vgradili 1000 kubičnih metrov zemlje, 600 peska, 400 gramoza, 250 kamna, 5000 kom opeke, 40 ton cementa, 10 ton apna, 1000 kg železa, 600 kvadratnih metrov salonitnih plošč in 400 kg pocinkane pločevine.

Kegljišče smo slavnostno odprli 23. junija tega leta. Kar nas je

PREBIVALCI

ŠTOR!

ČUVAJMO

S TRUDOM

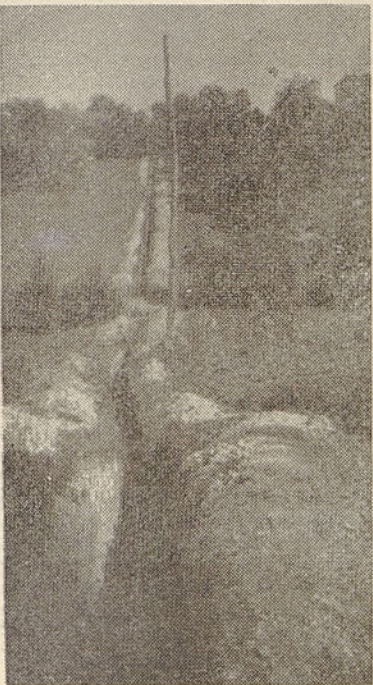
ZGRAJENE

OBJEKTE

menik veliki obletnici

NOV VODOVOD

Železarna Štore, naselje Lipa in Store na desnem bregu so se napajali od leta 1948 dalje iz dveh vodovodov, in sicer iz vodovoda Sv. Ana, ki je bil zgrajen pred 60. leti s kapaciteto 0,52 litra na sekundo, v letu 1946 pa je bil ta vodovod povečan na 0,84 litra na sekundo, in iz vodovoda Pečovje, ki je bil zgrajen leta 1948 z maksimalno kapaciteto 3,1 litra na sekundo.

Trasa vodovoda teče preko travnikov skozi Laško vas

Oba vodovoda sta imela vodohrame, Sv. Ana za 60 m³ vode in Pečovje za 100 m³ vode. V naselju Lipa pa še akumulacijski vodohram za nočni čas za 75 m³ vode. Oba vodovoda sta bila medsebojno povezana.

Z razširitvijo tovarne in naselja in z ureditvijo sanitarij po tovarni se je stopnjevala poraba pitne vode tako, da je že leta 1956 predstavljal vodovod resen problem, ki je terjal rešitev. Zato se je že takrat poskušalo najti zadovoljivo rešitev. Možni sta bili dve varianti, in sicer: zajetje iz vira Bojanskega potoka ali pa iz vira pri Godicelju v Sentjanžu. Kasneje leta 1957 pa je bilo predlagano, naj se zajame iz vire v Žeravih v kolikor so v redu in v kolikor dajejo zdravo vodo.

Meritve izvira leta 1958 in 1959 na koti 524,71 metra so pokazale, da je minimalna količina 2 litra na sekundo in da je ta voda po kemičnem sestavu v redu in da tudi bakteriološko odgovarja. Po izjavah starejših ljudi, ki so poznali ta izvir, je bilo ugotovljeno, da v najbolj sušnih mesecih ta izvir ne usahne — da je torej stalen. Raziskave okoli in na samem izviru so pokazale, da voda izvira in priteka po močnejši vodonosni plasti in da je pod to plastjo siva glina, ki ne dovoljuje vodi druge poti.

V začetku leta 1959, ko so se začele priprave za proslavo 40. letnice ZKJ in ko se je pripravljala prva delovna akcija, je takratni štab te akcije sklenil, da se s prostovoljnimi delom zgradi vodovod Žeraviš—Lipa, za vodjo gradnje pa je bil določen tovariš Mackošek Anton in namestnik Zelinka Jaro, oba iz energetskega obrata.

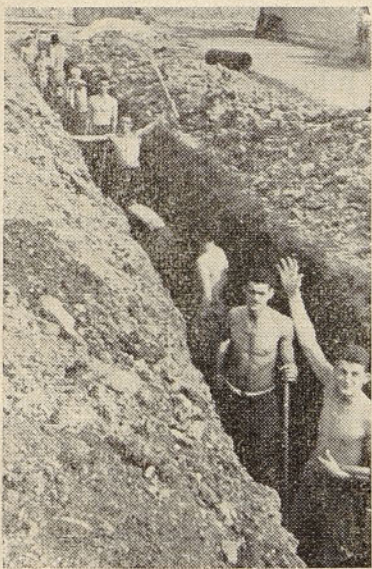
Z uresničevanjem naloge se je začelo marca meseca, in sicer na izdelavi projekta, programa, pripravi in drugo. Uradni začetek pa beležimo 24. aprila 1959, ko so gaisivci prvi začeli na pripravi terena in izkopu zajetja, kar smatramo za najtežje in najbolj zahtevno delo. Istočasno pa sta začela z izdelavo načrtov ing. Littera in ing. Lipičnik. Projektant je predvidel izgradnjo vodovoda v dveh etapah. Prva Žeraviš —

priključek na vodovod Pečovje in druga podaljšek in nov vodohram na Lipi. Predvideni stroški leta 1959 za prvo etapo so bili 9.991.584 din, a za drugo etapo 8.772.495 din.

Vodovod se je po tem programu gradil. Leta 1959 se je zgradilo zajetje, izvršila se je prestavitel struge v klišuri Malega Bojanskega, zgrajen je bil razbremenilnik, skopan je bil jarek za cevovod, položen cevovod in zasutje jarka z ureditvijo zemljišča, na katerem je bil zgrajen vodovod. Skratka proslavo 40. obletnice smo slavili s popolnoma dokončano I. etapo. V prvi etapi je bilo vgrajenih 1489 metrov litotožnih cevi Ø 95 mm in 457 metrov cevi Ø 125 mm, pri tej montaži je bilo porabljenega tesnilnega materiala, svinca in vijakov kar lepa količina. Betona in betonskega železa je bilo porabljenega največ za zajetje in razbremenilnik, kakor tudi za sidranje cevovoda.

Težko je danes dati točno sliko vsega opravljenega dela in porabe materiala, ker moramo to gledati ne po dolžini vodovoda, ampak po terenu v kakšnem je vodovod zgrajen in pa oddaljenost delovišča. Trasa vodovoda je sicer prilagojena terenu, vendar je bilo treba teren najprej pripraviti tako, da bi bil cevovod kar najkrajši. Pripravo takega terena je bilo mogoče samo z visoko zavestjo in voljo vseh, ki so delali na tem delovišču. Največ časa je bilo porabljenega na izdelavi zajetja, razbremenilnika in regulaciji potoka. Dovolj je ugotovitev, da se je na trasi v dožini ca 700 metrov moral znositi na ramenih prostovoljnih delavcev ves material, potreben za gradnjo. V celoti je bilo opravljenih v letu 1959 na izgradnji I. faze 21.608 ur prostovoljnega dela, če pa k temu dodamo še 6000 ur, ki so jih opravili pripadniki JA iz Celja, potem je skupna številka opravljenih ur 27.608. Točne porabe materiala v tem sestavku ne navajam, ker sem omenil cevi, katere predstavljajo večino materiala.

Izgradnja I. etape vodovoda je zagotovila prepotrebne količine vode za razširjeno naselje Lipa (4 bloki, internat, telovadnica in drugo) kakor tudi napeljava vodovoda v Samac za potrebe jeklarne in livarne. Z izgradnjo vodovoda se je investitorju Železarne Štore napravil prihranek

V naši delovni akciji so sodelovali tudi pripadniki JLA celjskega garnizona. Na sliki jih vidimo pri izkopu jarka na štabionu

mesečno pri stroških za pitno vodo za 200 do 250 tisoč dinarjev. Skupno s tem pa je naselje Laška vas dobila zdravo, pitno vodo. Ta vas je do izgradnje vodovoda bila brez vode, zato je ta vodovod za Laško vas še kako pomemben. — Prva etapa vodovoda Žeraviš je bila končana in izročena svo-

jemu namenu 10. X. 1959 ob skromni slovesnosti, kateri je prisostvoval ljudski poslanec Mitja Ribičič.

V letu 1960 in 1961 se je delalo na izgradnji vodovoda (II. etapa), ki je bila dokončana po projektu, razen vodohrama in zajetja II, ker je zmanjkalo sredstev in pa zaradi predvidene rekonstrukcije Železarne Štore, katera narekuje nekatere spremembe vodovoda na Lipi.

Za drugo etapo je bilo opravljenih leta 1960 4600 ur in leta 1961 1731 ur prostovoljnega dela, dočim se iz prej navedenega v letu 1962 na tem delovišču ni delalo.

Do sedanje faze zgrajen vodovod Žeraviš, kateri je bil posvečen 40. obletnici ZKJ je vreden po takratnih cenah 14.986.450 din, po predračunu pa bi stal 18.764.079 dinarjev skupno z vodohramom, ki pa še ni zgrajen.

Skupno je bilo na tem delovišču opravljenih 27.608 prostovoljnih ur, če te ure obračunamo po 100 din/h, potem je ta znesek 2.760.800 din, kar je prispevek članov kolektiva v tej akciji, zagotovo pa vem, da je ta številka večja, posebno zato, ker je tudi računano efektivno delo, dočim bi gradbeno podjetje zaračunalo tudi prihod in odhod s tako oddajenega delovišča. Verjetno so pa tudi nekateri ostali neevidentirani, posebno vaščani Laške vasi, ki so si uredili teren na svojih parcelah.

Težav pri gradnji je bilo neverjetno mnogo in jih je nemogoče vse opisati, zato je najbolje, da sedanj in poznejši rodovi, ki bodo hodili mimo zajetja vodovoda v Žeravih pogledajo proti Štoram in se spomnijo vseh, ki so kakor koli sodelovali na izgradnji prepotrebne vodovoda.

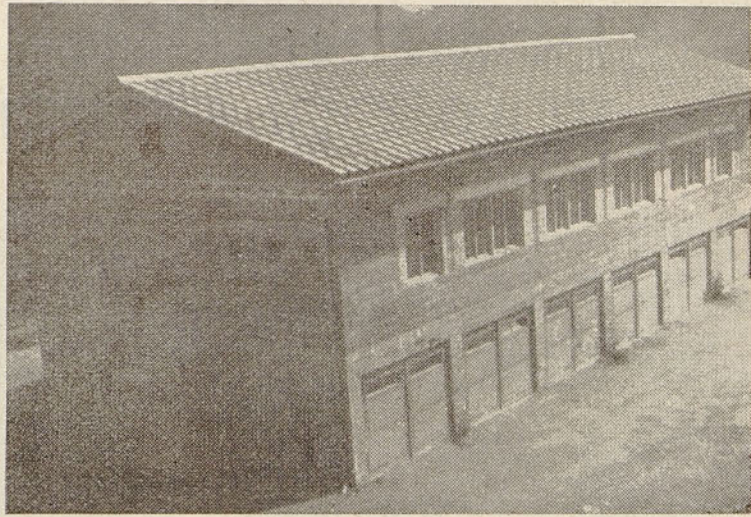
Mackošek Anton

Z ustanovitvijo društva Ljudske tehnike 1949. leta, z naraščajočo motorizacijo v tem obdobju kakor tudi s poživljanjem delovanja Društva žena se je rodila potreba pa društvenih prostorih za omenjena društva, prav tako pa tudi po garažnih prostorih.

Potrebni načrti za stavbo so bili izdelani v letu 1960. Načrt je vseboval sledeče bistvene elemente:

Stavba, pod imenom »Dom ljudske tehnike« je enonadstropna, 19,85 m dolga, 8,97 m široka. V pritličju je razdeljena na 12 enakih garažnih boksov dimenzije 3 x 4 m, nadstropje pa je razdeljeno na 7 prostorov in sanitarije. Od tega za Ljudsko tehniko približno 100 m², za Društvo žena pa 60 m² stanovanjske površine. Predračun projekta je po takratnih cenikih plač in materiala znašal 9.996.562 din. V času zgotovitve načrtov je tudi Železarna določila lokacijo zemljišča na Lipi, kjer naj bi stavbo zgradili in vključila gradnjo v delovno akcijo ter zanjo določila del razpoložljivih finančnih sredstev. Pretežni del finančnih sredstev naj bi služil za nabavo materiala, za delo pa bi se koristilo udarniško delovno silo.

Delo se je pričelo v maju 1960. leta in sicer z odkopom zemljišča in temeljev. Ker je teren gradnje bil na strmini, je bilo treba najprej zravnati tla. Za delo so bile na razpolago udarniške skupine, ki so v dokaj kratkem času izvršile odkop zemljišča, nasip, izkop temeljev in kanalizacije. Sočasno s tem pa se je pripravljala in dovažal gradbeni material. Opeko je izdelal domač obrat Bentonit, pesek in kamenje ka je bilo nabavljeno iz peskokopov in kamnolomov ob cesti na Svetino. Večino prevozov je bilo opravljenih s tovarniški prevoznimi sredstvi in udarniško delovno silo. Koncem leta je bila — po zaslugi dobre organizacije gradbenega odbora

Dom Ljudske tehnike še čaka, da dobi dokončno obliko

Dom Ljudske tehnike

in požrtvovalnosti vodje ing. Starca — surova stavba pod streho.

Bilanca pa je bila takale:

Prevoženo je bilo približno 240 m³ gradbenega materiala, pretežno iz Svetine. Odkopanih in splaniiranih je bilo cca 460 m³ zemlje in vgrajenega cca 220 m³ opeke, betona in drugega materiala. Porabljenih pa je bilo ca. 3.200.000 din.

Ko je bila jeseni gradnja prekinjena je bila stavba zasilno vseljiva le v pritličju. Manjkala so okna, vrata, ometi, instalacija, pod in drugo, skratka vsa dela, ki zahtevajo kvalificirano delovno silo.

Spomladi 1961. leta je na seji centralnega odbora za delovno akcijo bil določen za gradnjo Doma tov. Mahne. Na občnem zboru Ljudske tehnike je bila izražena želja, da se Domu na vzhodni strani doda prizidek za delavnico, ki bi imel vgrajeno jamo za popravilo avtomobilov.

Novo ustanovljeni gradbeni odbor je organiziral udarniško delo kvalificirane delovne sile, to je električarje, vodovodne instalaterje, mizarje in kleparje. Pri tem je bil napravljen priključek električnega toka na omrežje in izvedena notranja instalacija. Vgrajena je bila strelovodna napeljava. Prav tako tudi priključek na vodovodno omrežje in notranji vodovod. Tudi neposredno okolje — to je — oporni zid, dovozi in odtoki vode so se uredili. Zgradili so se temelji za prizidek in jama. V delu so bila tudi okna za severno stran stavbe, vendar je to delo le s težavo napredovalo zaradi preobremenitve mizarske delavnice. V tej fazi del je bilo prevoženo in vgrajeno cca 120 m³ kamenja, gramoza in peska iz Svetine. Za to je bilo porabljenih ca. 1400 udarniških ur in 1559 plačanih ur ali 143.640 din. Skup-

na bilanca porabljenih finančnih sredstev pa je porasla na 4 milijone 180.132 din.

To leto za gradnjo Doma ni bilo ravno najbolj uspešno iz razloga, kar je bilo težko dobiti kvalificirano delovno silo in, ker je bila gradnja prioriteto zadnja in je bilo za to odmerjenih le malo razpoložljivih finančnih sredstev. Letos spomladi se je pod istim vodstvom delo nadaljevalo. Od finančnih sredstev, ki jih je imel na razpolago centralni odbor za delovno akcijo, je bilo za Dom planiranih približno 3 milijone 500.000 din.

Vtem letu je zgrajen prizidek, izvedeni so bili vsi notranji ometi ter zidarsko beljenje. Prizidano je bilo stopnišče, vgrajena so bila vrata in okna ter postavljena stekla. To delo je terjalo približno 432 udarniških in 1310 plačanih ur ali 261.054 din. Prevoženo in vgrajeno je bilo cc 90 m³ materiala. Zanj je bilo porabljenih 2.010.712 din. Delo je bilo v polnem tku, ko so iz razumljivih vzrokov pri centralnem odboru računali prekoračili razpoložljiva sredstva, smo morali delo ustaviti. Potrebno je še izvršiti zunanji omet celotne stavbe, vstaviti pode, vgraditi svetlobna telesa in vodovodne elemente.

Na koncu dobimo sledečo sliko:

Planiranih je bilo 9.996.562 din, s prizidkom pa bi bilo verjetno 10.500.000 din. Porabljenih je bilo skupno 6.190.844 din, razlika je torej 4.309.156 din.

Za zgotovitev doma je potrebno še ca. 1.300.000 din. Torej bi bilo skupno razlika od predračunske vrednosti do porabe cca 3.000.000 din, to pa je več kot bi znašala cena za 9.466 skupno izvršenih udarniških ur, kar da sklepati, da so bila finančna sredstva vendar rentabilno trošena.

Danijel Mahne

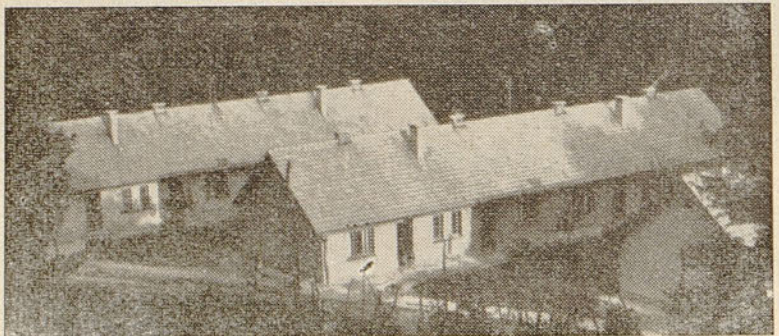

Vročina pa taka!

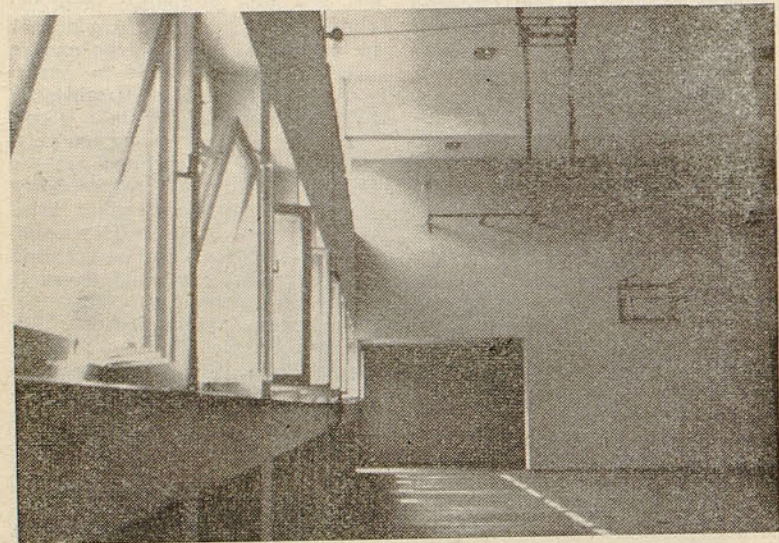
V ŠTORAH JE ZGRAJEN SPOMENIK VELIKI OBLETNICI

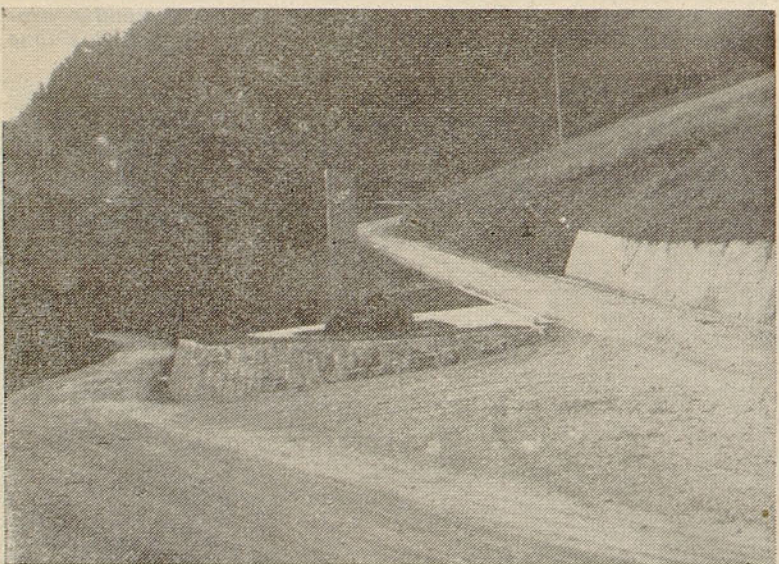
Urejena servisna pralnica je v mnogočem olajšala delo našim ženam

Tudi majhno naselje na Pečovju je bilo potrebno urediti

Nova telovadnica tik pred otvoritvijo

Cesta na Svetino je prav gotovo velikega pomena za prebivalce tega kraja, kakor tudi za delovni kolektiv našega podjetja. S to cesto je postal naš dom na Svetini mnogo bližji

Strokovno izobraževanje in usposabljanje

Kadarkoli razpravljamo o strokovnem izobraževanju in usposabljanju, ugotovimo, da se je v gospodarskih organizacijah že vsa leta po osvoboditvi dosti izobraževalo in usposabljal, vendar ne sistematično in v skladu s planskimi potrebami podjetij.

Hiter razvoj podjetij, hiter gospodarski in družbeni razvoj v naši domovini sploh je bil osnova za uvajanje novega gospodarskega sistema. Ta pa omogoča in terja še hitrejši razvoj, ob tem pa zlasti še v skladu z razvojem znanosti in tehnike še hitrejšo rast delovnih sposobnosti proizvajalcev, višjo kakovost in večje število strokovnjakov. Tako so te potrebe narekovale iskanje novih poti in metod za izobraževanje strokovnih kadrov. Vsa naša skupnost si je prizadevala za napredek strokovnih kadrov. Vsa ta prizadevanja so rodila vrsto ukrepov, ki naj bi pripomogli, da se v skladu z razvojem proizvodnih sil, z velikimi spremembami v družbeni delitvi dela, v organizaciji proizvodnje in zlasti še v skladu z uveljavljanjem načela in načina oblikovanja in delitve dohodka pristopi tudi k strokovnemu usposabljanju in izobraževanju delavcev, kakršnega zahtevajo potrebe gospodarstva.

Tako imamo v Resoluciji Zvezne ljs. skupščine o vskladitvi strokovnih kadrov z naglim razvojem gospodarstva že nakazana načela strokovnega izobraževanja, iz katerih povzemamo, da je treba razumeti delo za izobraževanje kot kontinuiran proces.

— da mora dati strokovno izobraževanje praktično in strokovno teoretično znanje, kakor tudi prirodno-znanstveno, družbeno-gospodarsko in splošno znanje, ki je neizogibno za uspešno poklicno delo;

— v skladu z novimi načeli nagrajevanja je potrebno, da v bodoče razlikujemo pridobljeno strokovno izobrazbo od usposobljenosti posameznika za opravljanje dela na določenem delovnem mestu. Strokovno usposobljenost ugotavljajo gospodarske organizacije in javne službe glede na sposobnosti in uspehe, ki jih posameznik pokaže pri delu;

— vse ustanove za strokovno izobraževanje morajo izobraževati po zahtevah, postavljenih po gospodarstvu in javnih službah. Njihova celotna organizacija, vsebina in trajanje izobraževanja morajo biti prilagojene posebnim potrebam gospodarskih organizacij in javnih služb.

Ustanove, v katerih se lahko pridobe splošno priznane stopnje strokovnega izobraževanja, morajo izpolniti minimalne zahteve za njihovo potrditev. Te zahteve določajo republiški organi.

V vseh ustanovah za strokovno izobraževanje se mora teorija tesno povezovati s proizvodnim praktičnim delom.

— Vse ustanove za strokovno izobraževanje delajo tudi za usposabljanje in izpopolnjevanje odraslih. Tako se bosta spoila dosedanja tako imenovani šolski in izvenšolski način izobraževanja. Dosedanje prakso enakega trajanja šolanja kadrov na isti stopnji strokovnega izobraževanja je treba ukiniti in trajanje šolanja določiti v odvisnosti od zahtev po določenem profilu strokovnega kadra, prejšnje usposobljenosti in delovnih izkušenj.

— Potrebno je tudi hitreje prilagajevati Osnovne šole našemu nadaljnjemu razvoju. Treba je omogočiti proučevanje določenih poklicev v šolah tudi tisti mladini, ki ni končala tega šolanja. To velja v izrednih oblikah tudi za odrasle ljudi.

Po gornjih načelih je treba izpolnjevati sistem izobraževanja strokovnih kadrov.

V gospodarskih organizacijah, ki nimajo možnosti ustanavljanja šol, je treba ustanoviti centre za strokovno izobraževanje delavcev. Ti centri morajo predvsem delati za organizirano uvajanje novih delavcev v proizvodnjo, za usposabljanje priučenih,

kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev iz vrst ljudi, ki so že vključeni v proizvodnjo.

Centri morajo biti tudi organizatorji vključevanja učencev in študentov v proizvodno delo v gospodarskih organizacijah med šolanjem.

Resolucija našteva nato vrste in vire strokovnih kadrov in našteva pri vrstah po stopnjah strokovne izobrazbe še:

— priučene (specializirane) delavce in njim ustrezne strokovne kadre;

— kvalificirane delavce, tehnike in njim ustrezne strokovne kadre za javne službe; visokokvalificirane delavce, višje tehnike in njim ustrezne strokovne kadre za javne službe;

— inženirje in njim ustr. kadre z visoko stopnjo strok. izobr.

Omenjene stopnje izobrazbe je treba razumeti kot izhodišča. Nadaljnji razvoj gospodarstva in javnih služb bo omogočil, da se bodo stopnje strokovne izobrazbe spreminjale in prilagojevale potrebam.

Prizadevanje družbene skupnosti in vseh ustanov za strokovno izobraževanje se morajo usmerjati na pripravljanje:

— iz vrst mladine, za katero je končana osemletka nujen pogoj za strokovno izobraževanje, kakor je potrebno sodobno organiziranemu gospodarstvu, ozir. javnim službam;

— iz vrst odraslih, ki se vključujejo v gospodarstvo brez prejšnjega usposabljanja;

— iz ljudi, ki so v proizvodnji že vključeni, katerim proizvodna izkušnost pomeni pomembno prednost, ki omogoča v krajšem času in ob manjših družbenih izdatkih učinkovito strokovno izobrazbo.

V prihodnji dobi je potrebno namesto dosedanjih šol kot ustanov za pripravljanje strokovnih kadrov za posamezne stopnje strokovne izobrazbe ustanovljati kjerkoli je mogoče šolske centre, v katerih se bodo usposabljali kadri za višjo stopnjo strokovne izobrazbe v določeni gospodarski dejavnosti, ozir. javni službi. Z vsklajevanjem učne vsebine za dve ali več stopenj strokovnega izobraževanja, kakor tudi z uvajanjem osnovnih in dopolnilnih učnih načrtov in programov takšnih strokovnih šol se lahko najuspešneje ustvarja učinkovita enotnost vseh stopenj strokovnega izobraževanja, ki ga daje šola. Tako bo mogoče tudi bolj gospodarstveno uporabljati opremo, delavnice, laboratorije in učni kader. Centri naj se ustanovljajo predvsem pri razvitejših gospodarskih organizacijah, v občinah in okrajih z naprednejšim gospodarstvom.

Resolucija poudarja, naj postanejo gospodarske organizacije in javne službe osnovni družbeni činitelj, ki bo skrbel za usposabljanje kadrov. Zato je potrebno, da ugotove svoje sedanje in perspektivne potrebe po strokovnih kadrih in da sestavijo konkretne programe.

Nove razmere zahtevajo nove odnose in močnejši vpliv gospodarskih organizacij na vse izobraževalne ustanove. Ta novi odnos mora biti predvsem usmerjen:

— na razvijanje fiziognomije in organizacije izobraževalnih ustanov;

— na pomoč za izboljšanje učno-materialne podlage teh ustanov;

— na ustvarjanje pogojev za sistematično proizvodno in drugo prakso v obratih oziroma ustanovah;

— na določanje lastnih strokovnjakov za izobraževanje strokovnih kadrov, na podpiranje periodičnega izpopolnjevanja stalnih učiteljev in na omogočanje uporabljanja dokumentacij in knjižnic organizacij;

— za skrbno izbiranje zastopnikov v upravne organe šol in drugih ustanov za strokovno izobraževanje;

— na organizirano sprejemanje in sistematično ocenjevanje kadrov, ki jih po končanem

izobraževanju zaposlijo.

Pomembno vlogo v ustvarjanju novih odnosov gospodarstva do strokovnega izobraževanja imajo organe delavskega samoupravljanja, javnih služb, zborov proizvajalcev, sindikalnih organizacij in drugih družbenih in strokovnih organizacij.

K ustvarjanju novega odnosa do strokovnega izobraževanja pa prispevajo s svojim delom tudi strokovne službe v gospodarskih organizacijah, zlasti kadrovske službe, pa tudi druge, zato je zelo pomembno, da se te službe brez odlašanja organizirajo povsod, kjer jih še ni, oziroma, da se še naprej razvijajo.

Resoluciji Zvezne ljudske skupščine sledi Priporočilo ljudski skupščine LRS o nalogah na področju strokovnega izobraževanja v LRS Sloveniji. Ta omenja ovire, zaradi katerih imamo opraviti z zaostajanjem na področju strokovnega izobraževanja in sicer: neizdelan sistem strokovnega izobraževanja vse do delovnega mesta, zaradi česar spreminjanje obstoječih in ustanavljanje novih izobraževalnih ustanov pogosto ni rezultat načrtnih in vsklajenih prizadevanj, poleg tega pa tudi vzgojna in izobraževalna vsebina teh ustanov ni vedno prilagojena dejanskim potrebam proizvodnje, družbenih služb in družbenega samoupravljanja.

Dalje ugotavlja, da priznavanje kvalifikacijskih stopenj KV, VK in td. ni več v skladu z delitvijo osebnega dohodka po delu in s celotnim družbenim sistemom in daje potuho stari miselnosti, da je administrativno pridobljena kvalifikacija že sama po sebi pogoj za zahtevo po večjih osebnih dohodkih in drugih pravicah. Tudi administr. razvrščanje šol povzroča napačno predstavo, da nižje razvrščene šole le pripravljajo za izobraževanje na višje razvrščene šole, kar nasprotuje načelu o zaključenosti ustanov za strokovno izobraževanje.

Ljudska skupščina LRS priporoča:

Vzgojno izobraževalni sistem naj bo v vsebinskem, pedagoškem in organizacijskem pogledu pozitiven odraz naših globokih družbenih in gospodarskih sprememb. Izobraževanje strokovnega kadra naj bo povezano z oblikovanjem socialistične osebnosti, zakaj, le vsestransko izobražen proizvajalec bo lahko prevzemal in uspešno opravljal naloge upravljalca.

Dalje: Da bo strokovno izobraževanje funkcionalno povezano s potrebami gospodarskih organizacij, je treba izobraževalni proces vsebinsko in organizacijsko prilagoditi strokovnemu kadru, kakršen je potreben. Kakšen naj bo delež posameznih izobraževalnih ustanov, gospodarskih organizacij in družb. služb v procesu izobraževanja, je odvisno od zahtev delovnega mesta, od kadrovske politike podjetja ali ustanove itd. Organi družb. samoupravljanja morajo ugotoviti svoje sedanje in prihodnje potrebe po kadrih in na tej osnovi izoblikovati svojo kadrovske politiko. Od te politike bodo odvisni struktura, program in delovne naloge izobraževalnih centrov in drugih ustanov za strokovno izobraževanje. Za smotrno realizacijo kadrovske politike naj posvete vso pozornost razvoju kadrovske in drugih strokovnih služb. Sistem strokovnega izobraževanja mora temeljiti na znanju, ki ga daje osemletna osnovna šola.

Od zahtevnosti delovnih mest, od razmerja med praktičnimi in teoretičnimi znanji ter od obsega in globine izobrazbe, ki jo morajo imeti strokovni kadri, bo zaviselo, v katerih izobraževalnih ustanovah se bodo izobraževali. Stopnjevanje strokovne usposobljenosti v določenem poklicu je zadeva, ki naj jo rešujejo podjetja samo v skladu s tehnološkim procesom oz. s tehnološkimi pogoji.

Svet za strokovno izobraževanje LRS je 2. junija 1961 objavil (Nadaljevanje na 9. strani)

KMALU BO ZAŽIVEL KLUB

Doslej sem bil eden tistih, ki je poznal železarno le z mimodrvečega vlaka. Edini vtis: ogromni kupi železa, nekaj dimnikov, vhod v tovarno — in nič več!

In vendar me je zanimalo, kaj počno delavci, kje delajo in kako živijo. Zato sem bil ob nastopu službe v železarni Štore prav vesel vabila tov. Zapuška, da me pelje na ogled tovarne. Opisoval mi je delovne postopke in faze dela v obratih, jaz pa, ki sem prvič prehodil tovarno, sem šele sedaj vsaj malo spoznal, kako težek poklic ima železar.

Najmočnejši vtis ni napravil ogromen plavž, niti bruhanje plinov iz ponve, kadar vmešajo vanj magnezij, niti stroji, niti spretno izdelane forme za vlivanje, niti ogromni odlitki, temveč delavce, ki je v primerjavi s plavžem, odlitki in dvigali prav neznamenit. In vendar se vse pokorava njegovi volji, njegovemu naporu, njegovi predanosti delu. V tega človeka bruha plameni, žari, ogromna vročina, okoli njegovih nog se vzhajajo razbeljeni travki jekla, ki jih stroji goltajo in bruha iz sebe. Nad glavami ropočejo silni žerjavi, ki prenašajo v velikih ponvah tekoče razbeljeno železo iz enega konca dvorane na drugi. Železar premaga skoraj nadčloveški napor, bleščečo svetlobo ognja, vročino, utrujenost, boriti se mora proti svoji lastni nepazljivosti, zato da ustvarja. Ta njegova borba je vsakodnevna, zato se sam vsega tega ne zaveda več tako močno.

Po napornem delu pride težko pričakovani konec šifra. Ob dveh popoldne, če stojiš pri vratarju in opazuješ mimoidoče, boš težko ugotovil, da so to isti ljudje, ki so še malo pred tem naporno delali. V veselem pomenku ali posamič hitijo proti domu, pa čeprav novim skrbem naproti. Marsikdo se sprašuje, kaj sedaj in kam.

Res je: so posamezniki, ki imajo umetniško žilico, pa sodelujejo pri naših Svobodah, to so recitatorji, igralci, godbeniki, tamburaši. Toda kam naj gre tisti delavec ali uslužbenec, ki ne igra, poje, recitira?! Pa še mnogo več je tistih, ki bi radi nekaj počeli, pa

ne vedo kaj. Včasih bi radi kam zavili, toda v gostilno se jim ne da. Zanje bi bil to izgubljen čas, ali vsaj denar. Dan po krokanju je človeku pogosto žal, da si je nakopal »mačka«. Ali pa drugače: marsikdo ima že televizor, ki ga popolnoma priklene, pa ne čuti potrebe, da bi odšel od doma.

Pa pridejo dnevi, ko bi si oblekel suknjo, vzel klobuk in jo kam mahnil. Toda — kam? To so nerodni dnevi!

Sedaj bo morda pri kom drugače, ko bomo imeli v štorskem Kulturnem domu klub. Tega smo si zamislili kot družabni in ne le kulturniški center, kjer se sreču-

jejo znanci, posedijo, poklepečejo, zaigrajo eno ali dve partiji kart ali šaha. Ob določenih dnevih pa bodo zanimiva predavanja, ki jih bo dovolj, če bo le denar. Toda, če že, potem kvalitetna; takšna, ki so zanimiva, poljudna, aktualna — skratka takšna, od katerih ima človek res koristi. Seveda so za zanimiva predavanja potrebni čisto različni pogoji: dobri predavatelji, ki te pritegnejo, dobra izbira teme in pa uporaba tehničnih pripomočkov, kakor n. pr. magnetofon, epidiaskop, projektor za ozek film itd.

Včasih pa mi je kar nerodno, (Nadaljevanje na 10. strani)

Strokovno izobraževanje in usposabljanje

(Nadaljevanje z 8. strani)

stališča o bodočem izobraževanju strokovnih kadrov v LR Sloveniji. Tudi tu je poudarjeno, da je treba razlikovati strokovno izobrazbo od strokovne usposobljenosti. Strokovno usposobljenost priznava gospodarske organizacije same, družbeno priznavanje pa se lahko nanaša samo na stopnjo strokovne izobrazbe. Dosedanji sistem družbenega priznavanja kvalifikacijskih stopenj za delavce pomeni v bistvu priznavanje stopenj strokovne izobrazbe, ne pa stopenj strokovne usposobljenosti. Odpraviti je staro pojmovanje kvalifikacijske strukture in njenih stopenj. To je nujen pogoj, če hočemo celotno izobraževanje strokovnih kadrov podrediti dejanskim zahtevam proizvodnje in večji produktivni sposobnosti proizvajalcev.

Pri bodočem usmerjanju strokovnega izobraževanja je potrebno upoštevati naslednje:

Strokovno izobraževanje, ki ga organizirajo podjetja in javne službe v okviru svojih izobraževalnih centrov, ima tri naloge:

— Predvsem mora izobraziti množico tako imenovanih **priučnih delavcev**. To je tista kategorija kadrov, ki obvladajo ozka področja delovnega procesa in zato potrebujejo le ozko speciali-

zirano znanje. Te kadre lahko strokovno izobražujejo v glavnem gospodarske organizacije in javne službe same na osnovi **predizobrazbe osemletne obvezne šole**. Če je potrebno dodajati takšna znanja, ki jih izobraževalni centri ne morejo sami posredovati, ali še delavci nimajo dovršene osnovnošolske izobrazbe, naj se podjetja poslužujejo za izobraževanje priučenih delavcev tudi zunanjih izobraževalnih ustanov.

Druga naloga izobraževalnih služb pa je v izobraževanju vseh kadrov ne glede na stopnjo izobrazbe za uspešno opravljanje dela na njihovih delovnih mestih; z drugimi besedami: **gre za preverjanje, prilaganje in aplikacije znanja posameznih, pridobljenega na vseh stopnjah izobrazbe od najnižje do najvišje glede na dejanske potrebe delovnih mest.**

Tretja naloga izobraževalnih služb v gospodarskih organizacijah in javnih službah pa je organiziranje, spremljanje in ocenjevanje praktičnega dela slušateljev izobraževalnih ustanov, ki imajo v svojem izobraževalnem procesu predvideno prakso v podjetjih.

Letos v aprilu pa je Svet za strokovno izobraževanje LRS dal v javno razpravo gradivo. R. U.

REDNA LETNA KONFERENCA MLADINE ŽELEZARNE

8. septembra se je mladina našega železarskega kolektiva sestala, da kritično oceni svoje celoletno delo, da razreši stari komite, in da izvoli v novega svoje najboljše predstavnike.

Po izvolitvi organov konference je o aktivnosti mladine poročal predsednik TK LMS tov. Franc Medved, ki je v svojem obširnem referatu analitično prikazal delo in problematiko mladine našega podjetja. V svojem govoru je predsednik aktivna poudaril, da je mladina občutno prispevala k celotnemu dogajanju v železarni, čeprav so jih večkrat funkcionarji nekaterih organizacij očitno neaktivnost v političnih in samoupravnih organih. Istega mnenja kot predsednik aktivna so bili tudi predstavniki raznih organizacij v podjetju, posebno pa predstavnik sindikata tov. Plahuta, ki je dejal: »v naši delavski organizaciji je bila v preteklem letu najaktivnejša ravno mladina. S tega mesta se ji zahvaljujem in tudi v bodočnosti želim, da bi sodelovala pri delu v naši organizaciji...«

Poleg predstavnikov gospodarskega in političnega ter kulturno prosvetnega življenja Štor, so

spremljali delo konference tudi predstavniki sorodnih kolektivov iz LRS. Navzoči pa so bili tudi člani občinskega in okrajnega komiteja ljudske mladine iz Celja.

V zelo živi in dokaj realni razpravi so obravnavali številne konkretne probleme, ki trenutno še tarejo našega mladina-delavca in upravljalca. Problematika društvenih prostorov — o čemer smo že večkrat razpravljali — odnos podjetja do izobražujočega se mladega delavca, življenje v domovih itd. V dolgi razpravi so nanizali premnogo problemov, ki jih bo skušal v bodoče reševati nov komite sporazumno z upravo podjetja in društvenimi organizacijami.

Konferenca je dala dosti smernic, pokazala pa tudi pestrost udeleževanja mladine v železarni Štore. Kritiko predstavnika OK LMS iz Celja pač ne moremo šteti za realno, ker je bila preveč splošna in meglena.

Na tem mestu lahko rečemo še to, da je bil za novega predsednika izvoljen tov. Tomo Šalič.

Novemu komiteju želimo obilo uspehov pri njegovem delu.

Jože Kragelj

S POTI PO SZ

Na letališču v Zagrebu, kjer se nas je za to dolgo pot zbralo kar 42, je bilo vreme dokaj kislo, tako da smo tisti za katere je bil to prvi polet z avionom bili nekoliko vznemirjeni, saj bi v slabem vremenu tako dolga pot res ne bila lahka. Toda takoj po vzletu smo se lahko pomirili, saj so se daleč na obzorju kazali že prvi obrisi začetnega dne. Neverjetno hitro smo leteli že nad Slavonskim Brodom in nad Novim Sadom. Nadvse vpljudni in priklupni piloti so nas redno obveščali o meteoroloških podatkih in višini leta.

Vse bolj, ko smo se bližali jugomadžarski meji, je nebo postajalo bolj oblačno. Tako nam je bila možnost, da bi bili videli Buđimpešto iz zraka. Pri preletu preko Taber nas je nekoliko »treslo« vendar brez večjih posledic. Za Tatrami so se razpršile tudi megle in neverjetno hitro smo že leteli nad ozemljem ZSSR. Prvo večje mesto, ki smo ga videli pod seboj je bil Lwov.

Naš prvi pristanek je bil planiran v Kijevu. Ker pa je bil to izreden polet smo nad samim mestom krožili kar 10 minut predno smo dobili dovoljenje za pristanek. Tako se nam je nudila prilika, da smo videli dovršen del mesta že iz zraka. Kijev je milijonsko mesto, predvsem pa v zgodovini znano kot »sveto mesto«. V jutranji zarji se je bleščalo nebroj kupol impozantnih katedral. To mesto je tudi v II. svetovni vojni predstavljalo dokaj trd oreh osvajavcem. Carinske formalnosti na letališču so bile tako kratke,

da smo se kar čudili. Po enournem postanku ki je sprejelo letalo gorivo, sta vstopila še ruski pilot in radiotelegrafist, ki sta skupno z našim prvim pilotom vodila polet do Leningrada. Vreme se je zjasnilo, naš avion pa je poletel v višino 6000 metrov. Tako smo izgubili precej vidljivosti na zemljo.

Na letališču v Leningradu smo se po pristanku odpeljali z avtobusoma v mesto. Priakupni spremljevalki pa sta nas spetoma obveščali o vseh zanimivostih. Po namestitvi v hotelu pa smo bili prosti, ker za ta dan ni bilo programa. Izkoristili smo ta čas za ogled mesta. Mesto je zgradil Peter Veliki 1703 leta in šteje danes preko 3 milijone prebivalcev. Mesto je na 101 otoku in je medsebojno povezano s 623 mostovi (150 več kot Benetke). Peter Veliki je hotel na tem delu postaviti druge Benetke. Mesto odlikujejo impozantne stavbe ter široke ceste z najlepšo arhitekturo sedanjega časa, veliko spomenikov carjev, vojskovodij, pesnikov in politikov.

Drugi dan dopoldne smo si ogledali svetovno znano umetniško galerijo »Ermitaž« v prostorih nekdanjega Zimskega dvorca. Ti prostori menijo kar 22 tisoč m². V njih je 2 milijona eksponatov. Ko smo zapuščali te stvaritve velikih mojstrov Rembrandta, Renoirea, Van Gogha, Piccassa ter ostalih mojstrov smo bili impresionirani nad to lepoto in vrednostjo, ki ne more iti nikoli v pozabo.

Popoldne pa smo si ogledali

med vožnjo z avtobusom znamenitosti mesta. Ustavili smo se na pomolu Neve, kjer še danes stoji privezana znana križarka »Auro-ra«. S te ladje je bil namreč izstreljen topovski strel kot znak za napad na Zimski dvorec. Zdaj je tudi ta ladja ena izmed številnih zgodovinskih spomenikov oktorske revolucije. Na ladji pa smo se celo sestali in poklepetali s preživelim članom posadke Vaščukom. Nazaj grede smo si ogledali še podzemne znamenitosti. Ustavili smo se pred postajo »Lenin« podzemne železnice. Notranjost je tako urejena, da smo bili zopet močno presenečeni. Vse stene so bile obložene z marmorjem. Ravno tako tudi tla. Ta postaja je bila zgrajena in posvečena temu velikemu borcu in revolucionarju delovnih množic. Tu so bili postavljeni kipi vseh ožjih Leninovih sodelavcev. Ko smo se odpeljali nekoliko postaj smo bili nekoliko presenečeni nad tišino potnikov. Motila nas je njihova zadržanost, ki je pri nas nismo vajeni. Vse to so še posledice kulta osebnosti kot smo kasneje izvedeli.

Po večerji pa smo se predali Nevskemu prospektu — aleji. To je glavna ulica in je dolga cel kilometer. Pločniki so bili polni sprehajavcev, ki so se sprehajali pozno v noč. Pravo življenje se pri njih prične šele v poznih popoldanskih urah in traja pozno v noč. Z delom namreč pričnejo ob 7 ali 8 uri zjutraj z deljenim

časom. Ulice so bile polne avtobusov, tramvajev in taksijev. Večina avtobusov, predvsem pa tramvajev pa je brez sprevodnika. Omenim naj, da so zelo redki tisti, ki bi se odločili za črno vožnjo. Ko smo se zanimali za to podrobnost smo dobili odgovor, da to zavisi od zavesti in poštenosti državljanov. Pri vstopu je namreč stekleni avtomat kjer si s samopostrežbo odtrgate vozni listek, denar pa vržete v avtomat. Če pa slučajno nimate drobiža (10 kopejk) pa vam sopotniki kaj radi ustrezijo. Posebnost je tudi to, česar pri nas še nismo vajeni, da na postajah ljudje stojijo v vrsti na pločniku in vstopajo brez kakršne koli gneče ali prerivanja. Naslednji dan je bil na programu ogled tovarne in hidroelektrarne. Tovarna, katero smo si ogledali je bila eksperimentalna. Od 500 zaposlenih je bilo kar 200 inženirjev. Tovarna sama je bila podobna velikim orodjarni. Izdelujejo kompletne izdelke za obdelovalne stroje, kakor tudi gotove izdelke iz plastičnih mas za več panog industrije. Obdelovalni stroji so bili od enostavnih do kompliciranih, ker se je gotove izdelke obdelovalo preko zaslonov (foto). Zanimali smo se za delovne pogoje, način nagrajevanja (urne plače) ter delo sindikalne in partijske organizacije. Povprečni zaslužek znaša 80 rubljev. Na stenah je viselo precej parol, kakor tudi stencas s pohvaljenimi in nagrajenimi udarniki. Tekmovanje je njihova stalna oblika dela. Otro-

ških doklad ne poznajo, večjim družinam pa pomagajo z nastanitvijo njihovih otrok v otroških vrtcih ali domovih, kjer je oskrba zelo poceni. Zelo veliko pa vlagajo v stanovanjsko izgradnjo. Gradijo večinoma vse montažno in tako zraste 80-stanovanjska stolpnica v 18 — 20 dneh in je že tudi vseljiva. Hidroelektrarne si nismo ogledali iz nepojasnjenih razlogov.

V popoldanskem sprehodu po mestu smo opazili, da so gostilne zelo redke. Kavarni v večernih urah sprejemajo le toliko gostov, kolikor je prostih mest. Nato se nad vhodnimi vrati izobesi »Mesta njet«. Zamudniki tako čakajo pred kavarno na prosta mesta. Vsakodnevni pojav, katerega smo opazili pa so bile dolge vrste pred prodajalnami vstopnic za gledališče. Kljub temu, da je teh veliko število so vstopnice razprodane za en mesec v naprej. Za zaključek bivanja v Leningradu pa nas je pot vodila na pokopališče, ki se razprostira na površini 26 ha, kjer leži pokopanih 633 tisoč leningračanov, ki so umrli zaradi gladi v času 900-dnevne blokade v II. svetovni vojni. V dveh paviljonih ob vhodu so razstavljeni dokumenti in fotografije, ki pripovedujejo to grozotno zgodovino.

Ko smo listali knjigo obiskovalcev, smo si zapomnili zapisane besede angleškega turista, ki je napisal: »To se ne bi smelo nikoli več ponoviti«. Molče smo zapustili ta kraj. Naslednji dan pa smo odpotovali v Moskvo. Rozman F

KMALU BO ZAŽIVEL KLUB

(Nadaljevanje z 9. strani)
ko omenjan predavanja. Ta beseda diši pogosto po slabo zračenih, temnih sobanah, škripajočih stoli, strahotno »kunšnih« predavateljih, zehajočih poslušavcih, da se po koncu predavanja z užitek pretegne s srečno mislijo: »No, pa je le vsega hudega konec«. Mi bi želeli, da bi naš klub res zaživel tako, da bi postal pravo pribežališče pred dolgočasjem, da bi istočasno posredoval tudi praktično in koristno znanje vsakomur, ki si želi razširiti svoje obzorje, ostalim pa nudil z igralnicami za šah, karte in plesnimi prireditvami za mladino dovolj prijetnega oddiha po napornem delu.

Dobro se zavedamo, da vleče marsikoga na zabavo v mesto, ker pač od mesta pričakuje več. Zato moramo prav mi nuditi našim ljudem vsaj enako kvalitetne stvari kot Celje Celjanom. Kljub temu pa lahko z zaupanjem gledamo na bodočnost našega kluba, ker imamo močno prednost pred Celjem: mi se lahko oziramo na želje naših ljudi, medtem ko se Celje ne more, poleg tega pa je kulturni dom dosti bliže delavcem železarne, kakor Celje.

Naš program bo zajel poleg aktivnih kulturnih dejavnosti po sekcijah (dramska, literarna, likovna, godba, tamburaši itd.) predavanja o alpinizmu, potovanjih, o raznih narodih in njih običajih, po možnosti najbolj zanimive novosti iz tehnike, predavanja o razumevanju glasbe, slikarstva, športa in družbenih vprašanj.

Toda ne gre samo za zanimive teme. Posebno pozornost moramo posvetiti predvsem lahkemu in neproblematičnemu načinu podajanja snovi, ki pa ne sme iti na škodo kvalitete predavanja samega. Če nam bo to uspelo, potem lahko mislimo na predavanja v ciklusih in to predvsem pri družbenopolitičnih vprašanjih in pri predavanjih o vprašanju okoli umetnosti. Kot novost nameravamo uvesti poseben cikel predavanj za mladino pod naslovom: Sola za življenje. Tu predavajo predvsem strokovnjaki o vseh problemih, s katerimi se srečuje v življenju mladina: izbira življenjskega partnerja, o spolnih odnosih, prijateljstvu med fanti in dekleti itd. Ta predavanja vodijo sami strokovni psihologi, pedagogi in zdravniki. Doslej so to obli-

ko obravnavanja problemov z mladino uspešno uvedli v mnogih šolah in drugih, kjer deluje mladina. Zato je prav, da je tudi naša mladina dobro in strokovno seznanjena s problem, s katerimi se bo srečala v življenju.

Iz lastnih izkušenj na šoli, kakor prej kot vzgojitelj nekega dijaškega doma vem, da si mladina močno želi čim bolj in čim bolj vsestransko spoznati življenjske probleme, o katerih razglablja z vso resnostjo. Pogosto sama čuti, da je njena priprava na življenje še vedno pomanjkljiva, zato ji moramo posvetiti posebno skrb, da bo njen razvoj potekal brez velikih pretresov in lovljenja v življenju.

Kakor rečeno, pa bomo predvsem upoštevali želje železarskega kolektiva. Zato nam bo najbolj dragocen neposreden stik z obiskovalci kluba in Kulturnega doma. Zavedamo se, da bo usoda kluba odvisna od stika s kolektivom in od razpoložljivih sredstev, v prvi vrsti pa od moči želje kolektiva po kulturnih prireditvah v Štorah. Henrik Žgeč

Kolektivno predstavljamo tov. Žgeč Henrika, ki je v mesecu septembru tega leta nastopil novo dolžnost v našem podjetju kot sodelavec na kulturno prosvetnem področju.

Dosedaj je bil zaposlen kot učitelj na Vajeniški šoli »Borisa Kidriča« v Celju.

Na novem delovnem mestu mu želimo veliko uspeha.

PRIDITE K DRAMSKI SEKCIJI

Na prvem sestanku Dramske sekcije je bilo vse živo. Pogovori o lanskega leta delu, šaljive pripombe, predlogi za novo sezono — o vsem so se pogovarjali, kakor dobri prijatelji, ki se po daljšem času ponovno srečajo in snujejo načrte za naprej. Uradno vabilo članom z dnevnim redom sestanka jih ni moglo zamoriti, saj med seboj nimajo »uradnih« stikov. So ena družina, ki trepeče na odru za uspeh vsakega posameznega igralca, ki pogloblja

svoje znanje z vedno novimi izkušnjami in trdim delom. Toda tudi garaški posel, ko jih uvečava režiser, je zanje prijeten, saj se učijo, postajajo iz dneva v dan boljši igralci, ki čutijo lastno rast pod skrbnim vodstvom režiserja — in pa najvažnejše: ena družina dobrih tovarišev so, tovarištvo se je kovalo na odrskih deskah, kjer koristno in prijetno izrabijo svoj prosti čas.

Ko sem sedel med njimi, bi rad, da bi jih videli tudi vi, kako polni poleta in optimizma pripravljajo novi program. Toda koliko dela, trdega dela in prijetnih dogodkov in uspehov doživijo naši igralci, bo vedel le tisti igralec novinec, ki se jim bo pridružil. Na koncu sestanka me je predsednik Dramske sekcije naprosil, naj vam pišem o njih in povem, da pričakujejo novih prijav za sekcijo. Želijo si igralcev, ki bi se kakor oni z dušo in telesom zapisali odrskim deskam v svojem prostem času. Zato pridite, pogovorite se z našimi igralci o njihovem snovanju in delu.

K pozivu prilagam posnetek z lanskega leta sezono. Sigurno poznate naše mlade igralce na njih, ki so se uveljavili v Harrisovo dramo »Molčeca usta«. V prihodnji sezoni ste lahko že tudi vi med njimi! Henrik Žgeč

Dodatna pomoč štipendistom

Da bi našim štipendistom olajšali premagovati gmotne težave pri šolanju bo delavskemu svetu v kratkem predložen pravilnik o štipendiranju, ki prinaša novost v podpiranju štipendistov. Vsak štipendist železarne bo imel možnost, najeti pri podjetju posojilo kot dodatek k štipendiji.

Doslej so bili štipendisti s pogodbo vezani, da so po dokončanem šolanju morali delati v Železarni vsaj toliko let, kolikor let so sprejemali štipendijo. Ker pa stroški šolanja iz leta v leto naraščajo, so želeli povišanje štipendije. Izkušnje pa so pokazale, da nekateri štipendisti niso jemali resno obveznosti iz pogodbe o štipendiranju. Vedeli so samo za dolžnosti podjetja. Niso pa izpolnjevali svojih dolžnosti. Če pa je prišlo zaradi zanemarjanja študija do razveljavljanja pogodbe, kar je imelo za posledico vračanje štipendije v mesečnih obrokih kakor so jo prejeli, so moledovali in iskali vse načine, da bi se otresli te obveznosti. Imeli smo torej po eni strani opravka s težnjami za povišanjem štipendije, po drugi pa z zanemarjanjem pogodbenih obveznosti.

Da bi se o tem in o vprašanjih okrog študiranja in štipendiranja podrobneje pogovorili smo sklicali sestanek s štipendisti višje in visokošolci, s katerimi smo o teh zadevah razpravljali v sredo 29. avgusta t. l. s štipendisti srednješolci na v četrtek 30. avgusta t. l. Oba sestanka sta bila plodna, saj smo v prijetnem vzdušju osvetlili vsak s svoje strani vsa vprašanja, ki zadevajo šolanje in štipendiranje, oz. po novem predlogu komisije za kadre in štipendije kreditiranje. Slednjo novost so štipendisti vzeli z razumevanjem na znanje.

Štipendist, ki bo najel pri podjetju posojilo kot dodatek k štipendiji, bo to posojilo prejemal mesečno s štipendijo, oboje nakazano na naslov šole.

Posojilo za študij je brezobrestno in dolgoročno.

Štipendisti Železarne Štore, ki želijo poleg štipendije najeti še brezobrestno posojilo, vložijo pismeno prošnjo pri kadrovskem sektorju železarne. O najetu, izplačevanju in vračanju posojila skleneta štipendist in železarna pismeno pogodbo.

Štipendisti Železarne Štore, ki

so poleg štipendije najeli posojilo za študij, pričnejo le-tega odplačevati po preteku enoletne redne zaposlitve v Železarni Štore.

Posojilo odplačujejo mesečno v višini kot so ga prejeli.

Upravni odbor Železarne lahko na podlagi utemeljenega predloga ekonomskih enot, ali kadrovskega sektorja, delno ali v celoti odpiše posojilo štipendistom podjetja, ki so s svojim prizadevanjem in delom na delovnem mestu ali izven njega dokazali, da so tak odpis zaslužili.

VISINA IN IZPLAČEVANJE

Višina štipendij za nižje strokovne šole znaša:

Za šolanje v I. razredu 6.000 dinarjev, za šolanje v II. razredu 7.000 dinarjev.

Višina štipendij za srednje strokovne šole znaša:

Za šolanje v I. letniku 6.000 dinarjev, za šolanje v II. letniku 7.000 dinarjev, za šolanje v III. letniku 8.000 dinarjev, za šolanje v IV. letniku 9.000 dinarjev.

Višina štipendij za študij na višjih in visokih šolah znaša:

Za študij v I. letniku 7.000 dinarjev, za študij v II. letniku 9.000 dinarjev, za študij v III. letniku 11.000 dinarjev, za študij v IV. in V. letniku in obsolventih 15.000 dinarjev.

Za čas diplomskega dela, ki je za podjetje koristno 17.000 dinarjev.

Štipendijo nakazuje podjetje za vse mesece v letu, mesečno vnaprej, na naslov šole.

VISINA POSOJILA

Pri šolanju na nižji strokovni šoli lahko najame štipendist:

— v I. razredu do 50 % višine štipendije, t. j. 3.000 dinarjev; — v II. razredu do 40 % višine štipendije, to je 2.800 dinarjev.

Pri šolanju na srednji strokovni šoli:

— v I. letniku do 50 % višine štipendije, t. j. 3.000 dinarjev posojila;

— v II. letniku do 40 % višine štipendije, t. j. 2.800 dinarjev posojila;

— v III. letniku do 30 % višine štipendije, t. j. 2.400 dinarjev posojila;

— v IV. letniku do 30 % višine štipendije, t. j. 2.700 dinarjev posojila.

(Nadaljevanje na 11. strani)

NEKAJ ZANIMIVOSTI TOVARNE SIEMENS

V tehnično propagandne namene prireja tovarna Siemens dvakrat letno informacijski seminar, katerega glavni smoter je seznaniti tuje inženirje s proizvodnim programom tovarne. Z letošnjega spomladanskega seminarja želim v nadaljnjih vrsticah podati nekaj zanimivosti iz Siemensovega proizvodnega programa, kar bi utegnili zanimati širši krog bralcev.

Močan industrijski razvoj Zahodne Nemčije v povojnem času, se je močno odrazil v razvoju elektroindustrije in proizvodnje električne energije. Danes se v Nemčiji proizvaja preko 100 milijard kWh električne energije. Proizvedena električna energija se pretvarja v druge oblike energije kot sledi: 57 % v mehansko, 27 % v toplotno in svetlobno, 9 % v kemično energijo in 7 % v izgube in ostalo. V primerjavi z našimi razmerami je zanimiv pregled energetskih virov za proizvodnjo električne energije: 12 % iz vodne energije, 25 % iz rujavavega premoga in šote in 63 % iz črnega premoga in ostalih energetskih virov.

V letu 1956 se je od skupno proizvedene električne energije, proizvedlo 80 % v obliki izmenične električne energije, katero so konzumirali naslednji konzumenti: 25,6 % kemična industrija, 19 % težka in kovinsko predelo-

valna industrija, 11,5 % rudarstvo, 3,8 % papirna industrija, 9,6 % gospodinjstvo, 2,6 % promet in 28,1 % ostalo. Podobno razdelitev po konzumentih je dosegla tudi proizvedena enosmerna električna energija.

Poleg domačih potreb, pa nemška elektroindustrija v veliki meri zalaga tudi svetovno tržišče, kar je zelo vplivalo na razvoj večine nemških tovarn, predvsem pa še na razvoj sedaj svetovno znane tovarne SIEMENS. Siemens je največja nemška tovarna električnih naprav. Danes zaposluje okoli 215.000 ljudi in je z ozirom na število zaposlenih v svetu na drugem mestu za ameriško tvrdko General Electric in pred znano firmo Philips. Od vseh zaposlenih je 64 % delavcev, 25 % administrativnega osebja in 11 % strokovnega kadra.

Za potrebe rudarstva so pri Siemensu izdelali enopolni priključek s pregibnim vodnikom, vtičem in vtičnico za moč 30 MVA (po domače, vendar strokovno nenatančno: za 30 milijonov wattov). Primerjave radi, navajam da izdelujejo tudi vtič s priključno vrstico za električni brivski aparat moči 12 VA (12 wattov).

Pri izdelavi vodnikov in kablov do napetosti 35.000 V se Siemensovi strokovnjaki močno ogrevajo za PVC (polivinil) izolacijo, ki ima mnoge proizvodne in

obratovalne prednosti pred klasičnimi izolacijskimi materiali. Tako npr. pri hišnih instalacijah s PPR vodnikom (vodnik s PVC izolacijo, ki je namenjen za neposredno polaganje pod omet) prihranimo napram klasičnemu polaganju vodnikov v cevi (pomočno) na materialnih stroških in času ca 53 %.

Silicijevi usmerniki so si že močno utrlj pot v industrijske naprave. Njihova prednost pred selenskimi je očitna: gostota toka selenskih usmernikov znaša okoli 0,1 A/cm², dočim dosega silicijev usmernik tudi 200 A/cm², zaporna napetost znaša maksimalno 600 V napram 28 V pri selenski celici. Silicijevi usmerniki danes odlično nadomeščajo vse do sedaj znane usmerniške naprave in jih zato uporabljajo tudi na najbolj zahtevnih področjih: usmerniške naprave težkih pogonov — ravni valjarniški pogoni, električna vleka tirničnih vozil itd. Od silicijevih usmernikov si obetajo tudi koristi v avtomobilski industriji, in sicer želijo enosmerni dinam nadomestiti z bolj robustnim, enostavnim in cenejšim izmeničnim, tok pa presmeriti s silicijevim usmernikom.

Aksialni ležaji velikih vodnih turbin in generatorjev predstavljajo pri gradnjah le-teh precejšnje težave, zato se vsak dan vse

bolj uveljavlja elektromagnetni ležaj. Ta ima to prednost, da praktično nima drsnih površin. Potrebna električna energija pa je presenetljivo majhna. Za 60 t težak skupek (rotor generatorja in turbine) potrebujemo le 2,5 kilovatov električne energije.

Nekatere vrste industrijskih pogonov kot npr. hladilni sistemi in vetrila peči potrebujejo zagotovljeno neprekinjeno dobavo električne energije. Še ostreje zahteve so postavljene pred energetiko tudi v primeru preskrbe z električno energijo operacijskih dvoran i. p. Danes rešujejo ta problem z avtomatiziranimi pomožnimi (rezervnimi) dieselelektričnimi centralami. V primeru izpada napetosti v splošnem omrežju, nam avtomatika preklapi na pomožno centralo, ki je sposobna pričeti z dobavo električne energije že po 6—10 sekundah. Nekateri objekti kot npr. operacijske dvorane, razni laboratoriji in industrijski obrati pa se s tem časom ne zadovoljujejo, zato so pri Siemensu razvili dieselelektrični agregat, ki dobavi električno energijo že eno sekundo po prekinitvi dobave električne energije splošnega električnega omrežja. Pri prvih agregatih (čas zagona 6—10 sekund), služi za zagon komprimiran zrak pri slednjih pa energija iz splošnega omrežja stalno

gnanega vztrajnika. Povezava gredi med posameznimi deli agregata (3 fazni motor-generator — vztrajnik — dieselski motor) je izvedena z električnimi sklopki.

Nasploh pa se v zadnjem času močno uveljavlja avtomatizacija, predvsem še v močneje razvitih industrijskih državah. Siemens posveča mnogo pozornosti razvoju avtomatizacije industrijskih naprav. Posebna nekako višja stopnja avtomatizacije pa je programiranje (npr. po sistemu IBM-t. j. sistemu perforiranih kartic), ki prav za prav ustvarja možnost popolne avtomatizacije. Tako nagel in kvaliteten razvoj je omogočila hitro razvijajoča se tranzistorska tehnika. Posebno zanimiva je siemensova izvedba avtomatike pri programiranju nastavitve razdalj valjev pri reverzirnih valjarniških napravah. Natančnost avtomatske nastavitve znaša 1/10.000 celotnega obsega.

Na teh nekaj skromno opisanih primerih si ne moremo predstavljati dejanskega napredka, ki je do danes dosežen tako pri tovarni Siemens kot tudi nasploh v elektroindustriji. Lahko pa opazimo, da elektroindustrija še vedno skokovito napreduje tako pri izpopolnjevanju kot tudi pri osvajanju novih proizvodov.

Ing. Ivan Ravnikar

O problemih

verifikacije poklicnih šol

Dodatna pomoč štipendistom

V brošuri Sveta za strokovno izobraževanje objavljeno

ODPRTO PISMO

samoupravnim organom gospodarskih zbornic, strokovnih združenj in društev v LR Sloveniji, v katerem poudarja zlasti dvoje:

— strokovne šole so le del celotnega izobraževalnega sistema; zato je treba poleg potrebne reorganizacije strokovnega šolstva spodbuditi tudi drugo obliko strokovnega izobraževanja;

— pogoj za učinkovitost preobrazbe posameznih vrst strokovnih šol je razvoj tistih vzgojno izobraževalnih dejavnosti, s katerimi bi se morale ukvarjati predvsem gospodarske organizacije in ustanove družbenih služb. Brez sistematičnih in organiziranih naporov za kvalitetno in kvantitativno izboljšanje prav teh strokovno izobraževalnih dejavnosti in brez njihove aktivne vključitve v celotni izobraževalni sistem, si namreč ne moremo zamisliti učinkovitih ukrepov niti v posameznih vrstah strokovnih šol niti pri graditvi celotnega sistema izobraževanja strokovnih kadrov.

Da bi v praksi uresničili smernice resolucije, da bi uresničili priporočilo Ljudske skupščine LRS o nalogah na področju strokovnega izobraževanja v LR Sloveniji, da bi odpravili omenjene glavne nomanjkljivosti in da bi omogočili naša skupna prizadevanja za izgraditev sodobnega sistema strokovnega izobraževanja.

Svet LRS za strokovno izobraževanje priporoča delavskim svetom in drugim samoupravnim organom vseh gospodarskih organizacij, ustanov, družbenih služb, zbornic, združenj in strokovnih društev, da temeljito prouče obstoječe stanje in kritično ocenijo svoje dosedanje delo in okrepe na področju strokovnega izobraževanja, da čimprej odpravijo pomanjkljivosti in da sodelujejo pri graditvi gospodarstva in družbenim službam ustrezajočega sistema izobraževanja.

V ta namen je po mnenju Sveta LRS za strokovno izobraževanje potrebno, da gospodarske organizacije in ustanove družbenih služb sprejmejo konkretne ukrepe, ki so po resoluciji in po priporočilu o nalogah na področju strokovnega izobraževanja v njihovi pristojnosti in ki se nanašajo zlasti na naslednje:

Kadrovska služba in kadrovska politika morata zaradi svoje pomembnosti postati enakovredni in nepogrešljivi del celotne poslovne politike. Vsi ukrepi gospodarskih organizacij, ki se nanašajo na delovnega človeka so izredno važni, zlasti jasno opredeljeni koncepti in ukrepi za stalno povečevanje delovne sposobnosti proizvajalcev, za dosledno uveljavljanje načela delitve dohodka po delu, za zakonito urejanje delovnih razmerij, za uspešno zdravstveno in tehnično varstvo pri delu, za zagotovitev možnosti uveljavljanja in napredovanja sposobnih kadrov, za povečevanje sposobnosti vseh članov kolektiva pri upravljanju in podobno.

Ugotavljanje potreb in planiranje strokovnih kadrov je zahtevno delo, ki ga je mogoče opraviti le v najtesnejšem sodelovanju s tehničnimi strokovnjaki zato, da bi se ugotovilo število in vrste poklicev, potrebnih za posamezna delovna mesta, omogočilo izdelavo profilov posameznih vrst strokovnih kadrov, kakršni ustrezajo danim proizvodnim sredstvom, tehnološkim procesom in delovnim metodam in ugotovilo roka, v katerih je treba izobraziti posamezne vrste kadrov glede na obstoječo in perspektivno stopnjo tehnične opremljenosti in delovnih ter drugih pogojev.

Izdelava profilov je neizbežno potrebna, če hočemo ustvariti solidno podlago za izdelavo učnih načrtov. Profile je potrebno izdelati za vsako delovno mesto in za vsak poklic, ki bo vključen v izobraževalni program gospodarske organizacije oziroma družbene službe.

Profili za posamezne vrste strokovnih kadrov so podlaga za programe in učne načrte pri strokovnem izobraževanju.

Plan izobraževalnega dela, ki temelji na ugotovljenih potrebah glede števila in vrste kadrov oziroma poklicev za posamezna delovna mesta in na ugotovitvah, katera znanja manjkajo proizvajalcem glede na izdelane profile, predstavlja osnovo za izobraževanje.

S planom izobraževalnega dela se določijo roki in izobraževalne akcije, ki se bodo izvajale v gospodarski organizaciji oziroma ustanovi družbene službe, in tiste, ki se bodo izvajale izven njih s pomočjo raznih zunanjih izobraževalnih ustanov, delavskih in ljudskih univerz, raznih strokovnih zavodov, strokovnih društev in podobno.

Plana izobraževalnega dela ni mogoče uresničiti brez ustrezne izobraževalne službe. Čim bolj bo ta služba prilagojena organizacijski strukturi gospodarske organizacije oziroma ustanove družbene službe, načinu proizvodnje in stopnji tehničnega razvoja, velikosti organizacije, panogi dejavnosti in kadrovskim pogojem, tem bolj bo služila ciljem kadrovske politike. V praksi so se doslej izkristalizirale tele oblike izobraževalne službe:

— centri za strokovno izobraževanje delavcev v gospodarskih organizacijah z izobraževanjem v posebnih delavnicah oziroma delovnih službah, z izobraževanjem neposredno na delovnem mestu ali z uporabo obeh oblik;

— skupni centri za strokovno izobraževanje delavcev, ki služijo hkrati več gospodarskim organizacijam oziroma družbenim službam. Njihovi odnosi se urejajo s posebnimi pogodbami;

— šolski centri, ki poleg funkcije centra za strokovno izobraževanje delavcev vključujejo vsaj eno od vzgojno izobraževalnih dejavnosti strokovnih šol.

— Obsežno delovno področje izobraževalnih centrov je izobraževanje za določeno delovno mesto in za tiste poklice, ki jih ne izobražujejo strokovne šole. To so poklici ožjega profila;

— za hitro doseganje čim večje produktivne sposobnosti novozaposlenih delavcev in zaradi večje varnosti pri delu je nujno, da jih izobraževalni centri z ustreznimi metodami uvajajo v delo ne glede na njihovo predhodno izobrazbo;

— važna in obsežna funkcija izobraževalnih centrov je prilaganje in dopolnjevanje strokovnega znanja absolventov strokovnih šol specifičnim zahtevam proizvodnje in poslovanja vsake posamezne gospodarske organizacije oziroma ustanove družbene službe. Dopolnjevanje znanja je stalen proces izobraževanja v poklicu in na delovnih mestih; pri tem pa je treba upoštevati spremembe v tehnoloških procesih in v organizaciji dela. V tem smislu je treba razumeti izpopolnjevanje strokovne usposobljenosti, ki jo terjajo spremenjene zahteve posameznih delovnih mest, ne pa stremenje po priznanju preživelih kvalifikacijskih stopenj.

Posebno odgovorna naloga centrov je **prekvalifikacija delavcev**, kadar je zaradi zahtev proizvodnje in poslovanja potrebno delavce usposobiti za drug poklic. **Kot posebne primere prekvalifikacije je treba obravnavati prekvalifikacije tistih delavcev, ki so zaradi invalidnosti postali nesposobni za opravljanje prejšnjega dela. Niti v enem niti drugem primeru pa ne gre za pridobitev kakršne koli kvalifikacijske stopnje.**

V prvi fazi reformnih prizadevanj v strokovnem šolstvu pa je Svet za strokovno izobraževanje LRS načel vprašanje poklicnih šol, to je dosedanjih industrijskih in vajenskih šol, konkretno vprašanje verifikacije vzgojno izobraževalne dejavnosti teh šol. Tu gre poudariti predvsem, da gre za verifikacijo dejavnosti teh šol.

V poklicnih šolah se izobražujejo samo poklici širokega profila. Za poklic širokega profila je značilno, da pozna delavec funkcije tistih delovnih procesov, ki nastopajo v poklicu. To pomeni, da mora poznati vzročne zveze med načinom dela, obliko in kakovostjo sredstev za delo, ki jih uporablja ter tisto karakteristiko izdelkov, oziroma uslug, ki jih hoče proizvesti. Z drugimi besedami, poznati mora orodje, stroje, material in druga sredstva za delo, ki pridejo v poštev pri opravljanju določenega poklica do take mere, da bo mogel na podlagi načrtov in poznavanja tehnoloških procesov samostojno opravljati delo po danih delovnih metodah in postopkih. Tak značaj poklicev širokega profila omogoča tistim, ki imajo takemu poklicu ustrezno izobrazbo, da se lahko zaposlijo na več delovnih mestih in v več gospodarskih organizacijah, ali pa se lahko v zelo kratkem času usposobijo za delo na različnih delovnih mestih.

Za vsak poklic se zahteva izdelava profila. Izdelava profilov je stvar tistih činiteljev, ki so neposredno zainteresirani za vzgojo kadrov, kakršne potrebujejo. Profil naj pokaže vsebino dela, zahteve po znanjih, sredstva za delo v poklicu in pogoje, v katerih se opravlja poklicno delo.

Vzgojno izobraževalna dejavnost se posamezni strokovno izobraževalni ustanovi verificira, če za to dejavnost izpolnjuje minimalne zahteve in druge pogoje glede na:

- vpis,
- vzgojno izobraževalno vsebino,
- organizacijo vzgojno izobraževalnega procesa,
- učbenike in skripta,
- učni kader,
- materialne pogoje.

Minimalne zahteve in druge pogoje iz prejšnje točke določa Svet LRS za strokovno izobraževanje posebej za vsako dejavnost strokovno izobraževalnih ustanov.

Obstoječim vajenskim, industrijskim in drugim šolam s praktičnim poukom za gospodarstvo in družbene službe ter administrativnim šolam se lahko po tem navodilu verificira njihova vzgojno izobraževalna dejavnost, če se preosnujejo v poklicne šole skladno s splošnim navodilom za verifikacijo vzgojno izobraževalne dejavnosti strokovno izobraževalnih ustanov in z omenjenim navodilom.

ŠE O DOPUSTU

V podjetju smo imeli nekaj posameznih pojavov, da je bil delavec odrejen na redni letni dopust, do katerega v tem podjetju ni imel pravice. Prav tako se je na drugi strani delavcu kratila pravica do dopusta, ki mu pripada.

Da bi te nepravilnosti odpravili, želimo tu pojasniti naslednje:

1. Pravico do letnega dopusta ima tudi delavec, ki je odpovedal ali kateremu je odpovedano delovno razmerje, pa tudi delavec, ki mu je prenehalo delovno razmerje po sporazumu, če do dneva, ko mu preneha delovno razmerje, izpolni pogoje. (Čl. 124 PDR prvi odstavek.)

Toda predpis ne določa časa prenehanja delovnega razmerja v enem koledarskem letu. Čeprav preneha delovno razmerje prve dni v januarju, pripada vsakomur dopust za tisto leto, seveda če ima osnovo v delovni dobi.

2. Na prvi odstavek je pa vezan tretji, odstavek že navedenega člena »Pravilnika o delovnih razmerjih«, ki pravi: »Delavec, ki pride iz drugega podjetja in tam ni izkoristil rednega letnega dopusta, do katerega je že pridobil pravico, lahko izkoristi tak dopust v našem podjetju le, če je bil ob sklenitvi delovnega razmerja dosežen tak sporazum.«

Pri študiju na višji in visoki šoli:

— v I. letniku do 70 % višine štipendije, t. j. 4.900 dinarjev posojila;

— v II. letniku do 50 % višine štipendije, t. j. 4.500 dinarjev posojila;

— v III. letniku do 30 % višine štipendije, t. j. 3.300 dinarjev posojila;

— v IV. letniku do 20 % višine štipendije, t. j. 2.000 dinarjev posojila;

— v V. letniku do 20 % višine štipendije, t. j. 3.000 dinarjev posojila.

V času diplomskega dela se izplačuje samo štipendija v višini 17.000 dinarjev, če je tema diplomskega dela izbrana sporazumno s podjetjem, t. j. za podjetje interesantna.

Štipendisti so osnovali dva kluba, in sicer: klub študentov višje in visokošolcev, štipendistov železarne Štore in klub srednješolcev štipendistov Železarne Štore.

Študentje se bodo predvidoma sestajali vsak mesec v Ljubljani, predstavniki tega kluba pa bodo prihajali v podjetje in poročali o dogajanjih v Ljubljani, po možnosti bodo prisostvovali zasedanjem upravnega odbora in delavskega sveta v podjetju, razen tega sestankom mladinske organizacije in sejam sindikalne podružnice. Koordinator pri delu kluba bo tov. Alojz Vrečko.

Pri izbiri poklicev, ki jih vzgajajo in izobražujejo poklicne šole, je treba upoštevati, da bodo te šole vzgajale in izobraževale samo poklice širokega profila.

Profili za posamezne poklice v gospodarstvu in družbenih službah se izdelajo na naslednji način:

Pristojne republiške zbornice oziroma matični organi izdelajo v sodelovanju z ustanoviteljem, z reprezentativnimi podjetji, oziroma z ustanovami družbenih služb posameznih panog ter z ustreznimi strokovnimi združenji, društvi in izobraževalnimi ustanovami predloge profilov posameznih poklicev, kakršne naj bi vzgajali in izobraževali v poklicnih šolah. Predlog profila se mora izdelati v posameznih podjetjih na podlagi analize dela, ki ustreza zahtevam napredne proizvodnje dotične panoge. Predlog profilov za posamezne poklice pošlje pristojna republiška zbornica s sklepom svojega upravnega organa Svetu LRS za strokovno izobraževanje v potrditev. R. U.

študent prava.

Ko bodo izpopolnjeni programi počitniške prakse jih bodo pregledali tudi študenti, ki so jim ti programi namenjeni, da bi izvajanje teh programov koristno poslužilo študentom, podjetju in šoli.

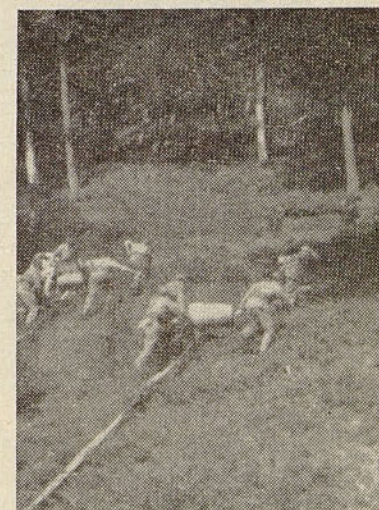
Teme za diplomska dela bodo vskladili s potrebami podjetja in si prizadevali, da to dosežejo pri predavateljih oziroma šolskih vodstvih.

S srednješolci se bodo težje sestajali, ker se šolajo v raznih krajih in so tako med šolanjem zelo oddaljeni. Klub srednješolcev bo pri podjetju in v šoli predstavljal dijak IV. letnika ES v Celju tov. Albin Potočnik.

Zamisel o sklicanju posveta s štipendisti je rodila dober uspeh in potrdila, da predlog o kreditiranju ni bil napačno zamišljen. Če je bil z razumevanjem sprejet tudi na zasedanju delavskega sveta. Naša želja je, da bi se rezultati tega in vseh nadaljnjih posvetovanj s štipendisti pokazali tako pri uspehih v šoli kot pozneje ko bodo štipendisti stopili v naše vrste in dokazali, da nas ne bodo razočarali v vlogi sodobne tehnične inteligence oz. strokovne inteligence. To bo tudi pomagalo čimprej izbrisati že sedaj zrahljane meje med delavci in inteligenco. Rudolf Uršič

Uspelo tekmovanje

Gasilsko društvo Železarne Štore je organiziralo 16. septembra v Štorah tekmovanje gasilskih društev iz celjskega okraja v hitrostnem obvladanju težkega terena z brizganjem vode v določen cilj. Tekmovali so v dveh skupinah in to s črpalkami kapacitete 800 litrov in 600 litrov v minuti. Tekmovalo je 10 društev na terenu, dolgem 100 metrov, z višinsko razliko 45 metrov. Zmagala sta pri 800 litrov v minuti Gasilsko društvo Celje—Gaberje in pri 600 litrov v minuti Gasilsko društvo Prožinska vas. Zmagovalnima ekipama je organizator podaril pokale.

Domače društvo ni nastopilo, ampak je pripravilo po tekmovanju zabavo za udeležence tekmovanja in za Štorjane.

3. mesto za pionirje

Pionirji Gasilskega društva Štore so 9. septembra v Ljubljani na tekmovanju za prave LRS dosegli med 13. društvi častno 3. mesto in dobili pokal v trajno last. Marljivim pionirjem čestitamo za dosežen uspeh! Anton Mackošek

NI REZERVNIH DELOV

Na izpitu pri predmetu higien-sko tehničnega varstva.

Izpraševalec: »Zakaj moramo delavca, ki dela na stroju posebno zaščititi?«

Kandidat nekaj časa razmišlja nato korajžno reče:

»Zato ker za njega nimamo rezervnih delov.«

R. M.

